

שם ביה"ס:

בית הספר כ"ח אליאנס

ישוב:

חיפה

תחום הדעת:

לימודי איראן בטחון ומודיעין

מס' יחידות לימוד:

5 יחידות לימוד

סמל מוסד:

340190

כותבי התכנית:

אברהם הרן מוטהדה

בנימין פאקנהאד

ראובן מיכאל

עופר פוקס

ורד אזערי

פיני שמילוביץ'

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך אישור

נובמבר 2021

לימודי איראן, ביטחון ומודיעין

תוכן העניינים

עמ' 3	1. מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו.
עמ' 3	2. סיבות והנמקות לפיתוח התוכנית וייחודיות התוכנית מול תוכניות אחרות
עמ' 4	3. היקף ומספר יחידות הלימוד של התכנית.
עמ' 8	4. כותבי התכנית, שותפיה וצוות ההוראה.
עמ' 9	5. תיאור קהל היעד (תלמידים).
עמ' 9	6. התפיסה הרעיונית בבסיס התכנית.
עמ' 10	7. הרחבות והעשרה : תכנית פעילויות חוץ-כיתתית
עמ' 11	8. פירוט המטרות הכלליות של התכנית
	מטרות ברמת הידע, הבנה ואנליזה
	פיתוח כישורי למידה ומיומנויות
	מיומנויות קוגניטיביות – אוריינות שפתית
	מיומנויות קוגניטיביות – חשיבה ביקורתית
	מיומנויות תוך אישיות
	מיומנויות בינאישיות
	פיתוח ערכים
	<u>9. דרכי הערכה כללית של התלמידים:</u>
עמ' 14	10. תוכנית לימודים מפורטת לפי שנים
עמ' 15	11. דרכי הערכה של התלמידים
עמ' 70	12. ביבליוגרפיה
עמ' 72	13. נספחים
עמ' 77	מחווון לבדיקת עבודה
	דף צפיה
	מחווון הצגת נושא בכיתה
	נספח אוצר מילים

א. תיאור בית הספר והסביבה החברתית – תרבותית שלו.

בית הספר אליאנס שייך לעמותת אליאנס חיפה, הוא בית ספר שש שנתי שמונה 1240 תלמידים. בחטיבה העליונה לומדים 576 תלמידים ומספר כיתות האם הינו 17 ובנוסף 5 כיתות אופק (כיתות ייחודיות לתלמידים בעלי הפרעות נפשיות).

בכל שכבה שתי כיתות מתת שהן כיתות תקשוב, מנהיגות ותקשורת. מדובר בכיתה על אזורית שבה תלמידים חזקים בעלי אוריינטציה מדעית. בנוסף, בשכבות יי ויי"ב יש כיתת אתגר אחת המשתייכת לאגף שחר.

מדד הטיפול של ביה"ס 4.3 ואוכלוסיית התלמידים בה מחתך סוציו-אקונומי גבוה. כמו כן, קולט ביה"ס תלמידים ממעמד סוציו אקונומי נמוך יותר. ביה"ס נחשב לאחד מבתי הספר העירוניים המובילים באזור חיפה.

אחוזי הזכאות לבגרות גבוהים – בשנת תש"פ אחוזי הזכאות 93%. לאחר בגרויות החורף הצפי לזכאות 96.6%. בין הישגי בית הספר ניתן לציין את המספר הגבוה של התלמידים הלומדים ברמות 4-5 יח"ל מתמטיקה- כ80% מהתלמידים ו-5 יח"ל אנגלית – כ50% מהתלמידים. בשנת תש"פ 25% מתלמידי השכבה היו בעלי תעודת בגרות מצטיינת חברתית ולימודית.

בבית הספר מגוון של מגמות טכנולוגיות, מדעיות ועיוניות- הומניסטיות. בבית ספרנו תוכניות ייחודיות – מובילות לטכניון ולתעשייה, עמ"ט ומצוינות. בנוסף, אנו מפעילים תוכנית ייחודית בכלכלה ומנהל עסקים שזוכה להצלחה רבה. מגוון גדול זה נובע מתוך תפיסה רבת תחומית ומתוך רצון לתת מענה לייחודיות של כל תלמיד ולשוונות ביניהם.

ב. סיבות והנמקות לפיתוח התוכנית וייחודיות התוכנית מול תוכניות אחרות –

לפני כשנתיים בית הספר הצטרף לתוכנית מפרש - מחוברים לחיים. תוכנית זו בונה פלטפורמה לשינוי פדגוגי פורץ דרך בבית הספר, שינוי מהפכני הכולל תפיסה פדגוגית חדשה, הכוללת בתוכה ראייה אקו – הוליסטית המטפחת אדם, חברה וסביבה בראייה תלת ממדית.

כנגזרת של תוכנית זו ביה"ס שם את התלמיד במרכז עשייתו. מטרתו לפתח את יכולותיהם הקוגניטיביות של תלמידיו בהתאם ליכולותיהם האישיות ובהתאם לאתגרים החברתיים, הסביבתיים ולטפח מצוינות יחד עם מתן מענה לצרכים הייחודיים של התלמיד כפרט. בנוסף, לשים דגש ולטפח את הרובד הרגשי והחברתי של התלמידים. על מנת להשיג יעדים אלה, פועל ביה"ס במספר מישורים ומגבש תוכניות פעולה אופרטיביות.

אחד הכלים להשגת המטרות והיעדים הנגזרים מחזון ביה"ס הוא אימוץ ובניית תוכניות לימודים ייחודיות. תוכניות אלה מביאות לכלל ביטוי דרכי הוראה מגוונות ותכנים משמעותיים לתלמיד, פיתוח למידה וחשיבה תוך מיצוי היכולות והכישורים האישיים, פיתוח סקרנות אינטלקטואלית ועוד. זאת בשילוב מאפייני המורים והסביבה בה נמצא בית הספר. פיתוחה של תכנית זו חשוב ליישום מטרות אלו.

לכן, כחלק מהשגת מטרות אלו זיהינו כי מתחוללות תמורות רבות באזורנו. תמורות אלו שעוסקות בקשרים חדשים המתפתחים עם מדינות האזור הכוללים היבטים כלכליים, מדיניים וביטחוניים דורשות מאיתנו התאמות ושמירה על רלבנטיות. מתוך כך אנו רואים חשיבות במתן מקום לתכנית לימודים זו ולתת לה מקום בין מגוון מקצועות הבחירה לבגרות בבית ספרנו.

בבית ספרנו אמנם ישנו מגוון רב של מגמות ותוכניות, אך עד לזמן זה לא קיימת תכנית ייחודית המשלבת בתוכה תמהיל של רכישת שפה וראייה מודיעינית וביטחונית. בתוכנית זו ילמדו התלמידים על הקשרים החדשים המתפתחים עם מדינות האזור, תזדמן לתלמידים חשיפה לעולמות חדשים, ופוטנציאל להעשרת ידע שפתי, מודיעיני, ביטחוני וכלכלי.

לסיכום, חלק זה מתוך התפיסה החדשה שנבנתה חשוב לנו לאפשר לתלמיד ללמוד נושאים שונים מתוך מגוון פרספקטיביות ומיומנויות שיסייעו לו לצאת מבית הספר ולתפקד בצורה מיטבית במרחבי חייו השונים.

בית ספרנו מקדם את הנושאים אדם – חברה – סביבה מתוך מחויבות לשלומות האישית, החברתית והסביבתית. אנו מוצאים שתוכנית זו תוכל, עם שינויים והתאמות הקשורים לרוח בית הספר, לקדם ולטפח את המטרות שבית הספר שם לנגד עיניו.

ג. היקף ומספר יחידות הלימוד של התכנית

התכנית המוצעת הינה רב-תחומית המשלבת את השפה הפרסית, תרבותה ולימודי איראן, לצד לימודי ביטחון, מודיעין והמזרח התיכון בדגש על איראן.

התכנית תילמד במשך שלוש שנים, בכיתות י"ב-י"ב בהיקף כולל של כ-530 שעות.

התכנית הייחודית כוללת 5 יח"ל:

3 יחידות לימוד: שפה, תרבות פרסית ולימודי איראן.

2 יחידות לימוד: ביטחון ומודיעין (עבודת חקר)

בוגר המגמה יהיה זכאי ל-5 יח"ל במסגרת סמל מקצוע ראשי "פרסית."

יח"ל	תכנים	כיתה '	כיתה י"א	כיתה י"ב	דרך הערכה מסכמת
2	שפה	2 שעות שבועיות	2 שעות שבועיות	3 שעות שבועיות	שאלון ייחודי
1	תרבות איראן	1 שעה שבועית	2 שעות שבועית	1 שעה שבועית	שאלון ייחודי
2	ביטחון ומודיעין לימודי איראן	1 שעה שבועית	3 שעות שבועיות	3 שעות שבועיות	עבודת חקר

- להלן טבלה מפורטת לפי נושאים ושנים לכל תחום :

5

שפה	י	- אותיות - מספרים - דקדוק - ימי השבוע - כללי פונולוגיה - אוצר מילים	- מס' שעות הוראה : 50 שעות
	יא	- דקדוק - המשך - מספרים – המשך - לוח השנה - פעלים - אוצר מילים	- מס' שעות הוראה : 82 שעות
	יב	- דקדוק – תחביר - פרסית מדוברת – בשוק, במשפחה, בכדורגל, במסעדה וסרטים מצוירים. - יידוע. - מורפולוגיה	- מס' שעות הוראה : 75 שעות

	<ul style="list-style-type: none"> - סמנטיקה של הפועל - ניתוח תחבירי - מושא - סמיכות - שם הפועל - זמן עתיד - אוצר מילים 		
- מס' שעות הוראה : 40 שעות	<ul style="list-style-type: none"> - היסטוריה - שמות וזהות - ציר היסטורי - חגים ודת - קבוצות אתניות - קולנוע איראני - גינונים ומחמאות - הסדרה טהראן 	י	תרבות
- מס' שעות הוראה : 32 שעות	<ul style="list-style-type: none"> - מערכת החינוך באיראן - החינוך היהודי באיראן - קהילות יהודיות באיראן - סוגיות חברתיות - המבנה השלטוני - המטבח הפרסי - מוזיקה איראנית - מוזיקה יהודית פרסית - סרטים העוסקים בקשר הישראלי איראני 	יא	
- מס' שעות הוראה : 45 שעות	<ul style="list-style-type: none"> - האישה האיראנית - האמא האיראנית - אומנות איראנית דרך משוררים ואמנים - סרטים העוסקים בשינוי מין באיראן - יוצאי איראן בישראל - המדיה בעולם האיראני - משוררים קלאסיים ועכשוויים 	יב	
- מס' שעות הוראה : 30 שעות	<ul style="list-style-type: none"> - מבוא למחקר אקדמי 	י	מודיעין וביטחון

	<ul style="list-style-type: none"> - עולם המודיעין, איסוף וטכנולוגיית הערכה. - עימות וטרור - איסלאם – תולדות האיסלאם ועיקרי דת האיסלאם 		
- מס' שעות הוראה : 90 שעות	<ul style="list-style-type: none"> - עולם הסונה והשיעה - הדוקטרינה השיעית ויחסה לסונה - ההתנגשות בין מערב וערביות - ג'יהאד איסלאמי פוליטי ומשטרים איסלמיסטים - אידואולוגית מערביות אל מול האיסלאם - דמוקרטיה לאומיות וליברליזם - ג"ג וגבולות - עבודת מחקר 	יא	
- מס' שעות הוראה : 90 שעות	<ul style="list-style-type: none"> - הנחיות לעבודת גמר במודיעין וביטחון - מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים : <ul style="list-style-type: none"> *מבוא וחקר יחבל *גישות ותאוריות *גורמים מעצבי מדיניות - תפקיד המעצמות במזרח התיכון : <ul style="list-style-type: none"> *המלחמה הקרה *מדיניות המעצמות *קריסת מסך הברזל *מעבר מעולם חד קוטבי לעולם רב קוטבי - תורת הביטחון של ישראל : <ul style="list-style-type: none"> *תפיסת הבטחון של ישראל *זיהוי איומי ביטחון לאומי. - האיום האיראני על ישראל : <ul style="list-style-type: none"> ● איראן בעידן המודרני:המהפכה האיסלאמית והפלת השאה. ● יצוא המהפכה : אידיאולוגיה וישום במזרח התיכון - מאזן הכוחות במזרח התיכון : <ul style="list-style-type: none"> ● איראן, מדינות ערב וישראל ● תוכנית הגרעין האיראנית - המהפכה באיראן ב2009 – משבר פנימי שהולך ומתעצם. - סיכום ועבודת חקר מסכמת 	יב	

ד. הצגת כותבי התכנית, ושותפיה וצוות ההוראה

1. אברהם הרן מוטהדה- מורה למקרא, דוקטורנט לחקר עליית איראן בחוג למזה"ת והאסלאם באוניברסיטת חיפה. סופר ומרצה על תרבות איראן.
2. בנימין פאקנהאד- בעל תואר שני בלימודי המזרח התיכון מאוניברסיטת בר אילן.
מרצה לשפה פרסית במרכז האקדמי שלם (משנת 2013).
3. מרצה לשפה פרסית באוניברסיטת בר אילן (משנת 2018).
3. ראובן מיכאל, מורה לאזרחות, בעל תואר MA במדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה.
4. עופר פיקס, מורה לאזרחות, בעל תואר MA במדעי המדינה ובהיסטוריה, אוניברסיטת חיפה.
5. ורד אזערי, מנהלת החטיבה העליונה ומורה לתנ"ך, בעלת תואר Ma בתנ"ך, אוניברסיטת חיפה.
6. פיני שמילוביץ, מפתח התכנית ילווה וידריך את צוות ההוראה בשנה הראשונה.

8 בשנת הלימודים הראשונה ילווה רכז המקצוע, אבי מוטהדה את התלמידים יחד עם בנימין פאקנהאד, המורה לפרסית. הקניית השפה תיעשה באמצעים מקוונים ובפגישות פרונטאליות כאשר בנימין יוביל את למידת השפה הפרסית הספרותית והמדוברת. במקביל, אבי יתרגל עם התלמידים את החומר הנלמד בשיעורים אלו. בצורה זו התלמידים יזכו להקניה ותרגול שוטף. שנה זו תוקדש לבניית תשתית שפתית והכרת המרחב האיראני על מאפייניו התרבותיים, הגיאוגרפיים והדמוגרפיים. בשנים הבאות, כאשר מכסות השעות תורחבנה, התווספו לצוות המורים: ראובן מיכאל, בעל תואר שני במדעי המדינה, ועופר פיקס בעל תואר שני במדעי המדינה ובהיסטוריה.

ברצוננו לבטא הערכתנו למפתחי התכנית ובראשם פיני שמילוביץ – מחנך ומורה לאזרחות ומזרח תיכון בבית הספר בן גוריון - פיינברג בפתח תקווה. כמו כן למורה פרסית חנה ג'האן-פרוז ילידת איראן, בעלת רקורד של 10 שנות הוראה רגילה ומתקנת במסגרת תיכונית. בנוסף לד"ר ערן סגל, חוקר במרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוניברסיטת חיפה. מומחה למדינות המפרץ הפרסי. מלמד במספר אוניברסיטאות ומכללות מאז שנת 1999. מלמד בתוכנית את לימודי ההיסטוריה של המזרח התיכון וכן המוביל הוראה והנחיה של למידה פרטנית בשיטות מחקר. לדינה לונן – רכזת הערכה בית ספרית בבית הספר בן גוריון - פיינברג בפתח תקווה. לשרה שגיב – סגנית מנהלת ורכזת פדגוגית בבית הספר בן גוריון - פיינברג בפתח תקווה.

לבסוף, ברצוננו להודות כתיבת התוכנית ד"ר סולי שאהוור, מרצה וחוקר איראן במרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוניברסיטת חיפה.

ה. תיאור קהל היעד של התכנית

התכנית תבקש לאתר תלמידים בעלי סקרנות גבוהה אשר יפגינו מוטיבציה ועניין בגילויי עולם חדש. במהלך לימודיו התלמיד ייחשף לעולמם התרבותי, החברתי והפוליטי של דוברי השפה הפרסית בעולם ובמזרח התיכון בפרט. בתכנית יושם דגש על השפה הפרסית המדוברת ככלי שימושי להכרת החברה האיראנית כיום. התלמידים לא ידרשו להגיע עם ידע קודם בשפה הפרסית או בתרבותה. בד בבד, התלמידים יעסקו בסוגיות הקשורות לעולם הביטחון והמודיעין הישראלי, והאתגרים העומדים בפניי מדינת ישראל.

התלמיד יתמודד עם העולם החדש שנפרש בפניו בראייה תלת ממדית בהתאם לרוח בית הספר; אדם, חברה וסביבה. התלמיד יפתח חשיבה הוליסטית בתחומים אקטואליים ובמעגלים השונים המרכיבים את המזרח התיכון. כמו כן, המורה ישמש כמנחה ומלווה את תהליכי הלמידה תוך פיתוח מיומנויות התלמיד כלומד עצמאי. התלמיד ויפתח מיומנות מחקרית מבוססת כלים אמפיריים וחשיבה ביקורתית.

ו. התפיסה הרעיונית של התכנית

בבסיס רציונל התכנית:

1. יצירת תכנית רב-תחומית.
2. ליווי תהליך הלמידה השוזר בתוכו את תחומי השפה, התרבות, המודיעין והביטחון.
3. השמת דגש על ערכים, תרבותיים חברתיים וסביבתיים העולים מהלמידה.
4. מתן ביטוי למגוון של יכולות (אינטליגנציות) באופן הערכת התלמידים.

המסר המרכזי של רציונל התכנית הוא הכרה של שפה ותרבות ככלי להכרה של אחרות במרחב ויצירת ראייה הוליסטית כאנשי המזרח התיכון. כחלק מכך, יושם דגש על השפה המדוברת כצינור ישיר לחברה האיראנית המודרנית.

כמו כן, ייחודה של התכנית טמון גם במרחב בו היא נלמדת. כציר דתי ותרבותי רב- גוני, שמנקז אליו פלגים וזרמים השוכנים זה לצד זה בכפיפה אחת, חיפה מציגה מציאות מורכבת אך שלמה. העיר חיפה תשמש קרקע פורייה הן להדגמה של החומר הנלמד והן להקניית הערכים היוצאים מכך.

אנו מאמינים ששילוב של רכישת כלי הניתוח, רכישת הידע על תמונת המזרח התיכון, הבנת המערכת האזורית והכרת שפה מרכזית באזור – עומדת בקנה אחד עם רוח בית הספר בעיצוב אזור, מורכב, מיומן, שיתרום לסביבתו ולחברה הכללית בישראל.

ז. הרחבות והעשרה: תכנית פעילויות חוץ-כיתתית

כחלק מלימודי השפה והתרבות, ישתתפו התלמידים במספר סיורים:

1. סיור דתות בחיפה (כולל בגנים הבהאים, ובמרכז העדה האחמדית בשכונת כאבביר)
2. סיור בשוק לוינסקי ובשוק הפשפשים בת"א ובמסעדה פרסית
3. אירוח אישיים מעולם התקשורת האיראנית בישראל
4. סיור במוזיאון האסלאם בירושלים
5. הפקת אירוע בית ספרי חגיגת חג האביב (ראש השנה)- ה"נורוז"
6. סיור בתחנת רדיו פרסית בישראל המשדרת לקהילה האיראנית בעולם.

תכנית הלימודים בביטחון ומודיעין כוללת בנוסף סדנאות מיוחדות כגון:

1. "סדנת סייבר"
2. ימי עיון וכנסים במרכז עזרי – מרכז לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוני' חיפה
3. הרצאות העשרה בתחומי איראן, ביטחון ומודיעין

ח. פירוט המטרות הכלליות של התכנית (ערכיות, תרבותיות, חברתיות, קוגניטיביות ורגשיות ומטרות של כישורי למידה)

כפי שהוזכר לעיל, ביה"ס שם לנגד עיניו את שלומות האדם במכלול מרחבי החיים ביניהם המרחב האישי, החברתי והסביבתי. לכן, אנו מוצאים כי פיתוח תכנית לימודים זו, המבוססת על תכנית לימודי איראן, תשרת את המטרות שביה"ס הציב בפניו.

בתחום הערכי אנו רואים בתכנית זו הזדמנות לסייע לנו להטמיע ערכים דוגמת סובלנות, ראיית האחר וכבוד האדם שבית ספרנו מצא כי הם מאבני היסוד של חברה מתוקנת ובסביבה בריאה.

בתחום התרבותי תוכנית זו מזמנת הכרות עם אדם החי בקרבה גאוגרפית בתרבות אחרת, עם שפה אחרת, עם קודים תרבותיים שונים אשר יכולים להשפיע ולעבות את ראיית האדם את עצמו ואת סביבתו הקרובה. בתוך הרובד התרבותי אנו רואים חשיבות גדולה בהקניית השפה הפרסית וזאת כחלק אינטגרלי מהבנת התרבות הפרסית על כל מרכיביה וייחודה.

כחלק מתפיסת ביה"ס אנו שואפים לייצר מערכת יחסי גומלין בין הרגש לבין הקוגניציה. במסגרת תהליכי החשיבה שיבצע התלמיד בלימודיו בתכנית אנו מקווים שיתעוררו בו רגשות של סקרנות, אמפתיה, כבוד והיכולת להבין את אחר.

אחת מן המטרות המרכזיות של התכנית הינה בתחום החינוך החברתי-התלמידים ידעו לזהות את המורכבות של קבוצות ולאומים, יבינו תהליכים ארוכי טווח ולבסוף יפעלו לממש זאת בהקשרים החברתיים של חייהם.

התכנית תתרום להעלאת המודעות לסובלנות ולצורך לפעול לכינונה של חברה שוויונית וצודקת. בנוסף, התכנית תשאף לטפח את תלמידי בית הספר להיות אזרחים מעורבים בחברה, השואפים ופועלים לשינוי ותיקון סדרי העדיפויות בעולם בו הם חיים. כחלק מהתכנית הפדגוגית של ביה"ס התכנים הנלמדים בתכנית יקבלו ביטוי גם בתכנית החברתית.

בתחום של כישורי למידה תתפתח יכולות ההתמודדות עם טקסטים מסוגים שונים, התלמידים יתנסו בשיטות שונות של פתרון בעיות ובכתיבת תשובות מורכבות. כך גם, תידרש מהם ניהול זמן, עמידה מטרות וחשיבה יצירתית. בנוסף, זיהינו כי למידה ספירלית לאורך השנים (LLL), המתחילה באדם ומתרחבת לסביבתו הקרובה והרחוקה ¹¹ תאפשר התפתחות לכיוונים שאנו מאמינים בהם.

לבסוף, אנו מזהים הזדמנות להכיר את הזירה האיראנית, תרבות ותהליך קבלת ההחלטות של קברניטיה והשפעתן על האזור כולו ועל מדינת ישראל בפרט. אנו מאמינים שתפקידו של בית הספר לתת לבוגריו כלים להשתלב ולתרום בצבא, באקדמיה ובשירות המדינה ולכן לימודיהם במגמה את יכולות החקר שלהם וייצרו ידע חדש בתחומי המזה"ת, הביטחון, המודיעין והיחב"ל.

מטרת על –

התכנית תוביל להיכרות של התלמידים עם התרבות האיראנית והשפה הפרסית תוך כדי הבניית ידע בתחומי הסביבה, הכלכלה, השפה והגיאופוליטיקה של המזרח התיכון.

מטרות ברמת הידע

התלמיד יכיר את השפה הפרסית המדוברת ברמה בסיסית.

התלמיד יוכל לנהל שיחה בסיסית בפרסית מדוברת.

התלמיד יכיר את המרחב המזרח תיכוני והאיראני בפרט.

התלמיד יכיר את תרבותה של איראן, ההיסטוריה ומרכיבי החברה האיראנית.

מיומנויות

מיומנויות קוגניטיביות

התלמיד יבין לעומק תהליכים אזוריים והשפעתם של אלה ברמה הגלובלית.

התלמיד יבחין בקיומן של זוויות ופרשנויות שונות לקריאה וניתוח של המציאות.

התלמיד יפתח יכולת ניתוח ביקורתית של המידע האקטואלי המופץ במדיה הכתובה והאלקטרונית, וידע להבחין בין איכויות שונות של חומרים.

התלמיד יפתח יכולת ניתוח והבנה של פרסומים מחקריים.

התלמיד ילמד להביע עמדה אישית מנומקת בכתב ובעל פה ביחס לשאלות שיידונו

מיומנויות תוך אישיות

התלמיד יפתח יכולת למידה עצמאית

התלמיד ישפר את כושר ההבעה בעל פה ובכתב

התלמיד ירכוש את הבטחון והיכולת לדבר מול קהל

התלמיד יפתח אחריות לימודית של ברמה האישית וברמה הקבוצתית.

מיומנויות בינאישיות

התלמיד יפתח יכולת עבודה בקבוצות, חלוקת עבודה, ניהול זמן צוותי.

התלמיד ילמד לנהל דרכים שונות לניהול ופתרון קונפליקטים

התלמיד יפתח יכולת הסתגלות וגמישות מחשבתית לדעותיהם של עמיתיו

מטרות ערכיות:

חשיפה לעולמו של "האחר" מתוך כבוד, סובלנות ופתיחות.

טיפול תלמיד בעל רצון ללמוד ולחקור תרבויות ודפוסי חיים אחרים ללא שיפוטיים, סטריאוטיפים ודעות קדומות.

פיתוח וטיפול מעורבות לעשייה חברתית ופוליטית

טיפול תלמידים המגבשים זהות אזרחית על ידי הכרה והתכתבות עם סביבתם והמרחב בו הם חיים.

ט. דרכי הערכה כללית של התלמידים:

מאחר והלמידה מבקשת להביא לידי ביטוי על יכולות ואינטליגנציות שונות של התלמידים, ישולבו מגוון דרכי הערכה במסגרת לימודי התכנית. הערכת התלמידים תתבסס על פעילות שוטפת (השתתפות פעילה, מבחנים, הגשת תוצרים והצגתם בפני הכיתה) והערכה מסכמת. הגשת העבודות תיעשה באופן יחידני וצוותי כדי שהתלמידים יפתחו מיומנות אישית וקבוצתית.

באפיק של לימודי השפה ההערכה תתבצע באמצעות הגשת עבודות בית, בחינות של שינון אוצר מילים, מבחני ידע וקריאת אנסין. לצד אלה, התלמידים ינהלו שיחות עם עמיתיהם כהכנה לבחינה מסכמת בעל-פה. כול אלה בשימת דגש על הקניית השפה ועל שימוש בה כשפה מדוברת.

בלימודי איראן ותרבותה דרכי ההערכת התלמידים יהיו באמצעות מבחני ידע ועבודות חקר קצרות בנושאים הנלמדים.

בלימודי הביטחון והמודיעין, כחלק ממיומנויות המחקר המודיעיני, הערכה תכלול משימות חיפוש מורכבות אחר ידע ונתונים ברשת. בהמשך, ניתוח טקסטים כגון: קטעי עיתונות, מאמרי דעה ופרשנויות. במהלך לימוד יחידות אלו, התלמידים יבצעו עבודת חקר יחידנית אותה יגישו בכיתה י"ב, ויציגו אותה בפני הכיתה. המחקר יתפרש על מספר שלבים וילווה על ידי המורה המנחה. בכל שלב יבחן תוצר הביניים ויינתנו הערכה והערות לשיפור.

שכבת י'

לימוד שפה פרסית ותרבות איראן:

1. מבחנים- 30% (מבחן אחד במחצית א)
2. מטלות שוטפות- 10%
3. לימודי תרבות איראן, מטלת מיני חקר- 30% (במחצית ב')
4. הערכת מורה ותלמידאות- 10%

לימודי מודיעין וביטחון:

עבודות מיני- חקר 20% (עבודה במחצית ב')

שכבת י"א

שפה פרסית ותרבות איראן:

1. הכתבות- 10%
2. מטלות שוטפות שפה- 10%
3. שני מבחנים מסכמים- 10%
4. מטלת מיני חקר תרבות ולימודי איראן- 25%
5. הערכת מורה ותלמידאות- 5%

ביטחון ומודיעין:

1. שני מבחנים מסכמים – 10%
2. מטלת חקר- 25%
3. הערכת מורה ותלמידאות בכל מחצית- 5%

שכבת י"ב

שפה פרסית ותרבות איראן :

1. הכתבות - 10%
2. מבחנים בכתב, מבחן בע"פ שפה פרסית מדוברת - 30%
3. לימודי תרבות איראן, מטלה - 10%
4. הערכת מורה ותלמידאות - 5%

ביטחון ומודיעין :

1. מבחן בכתב - 10%
2. עבודת חקר סמינריונית - 30%
3. הערכת מורה ותלמידאות - 5%

י. תוכנית לימודים מפורטת לפי שנים

השינויים וההתאמות לבית ספרנו:

שאיפתנו הראשונית הייתה לתת מקום שווה לשפה המדוברת במקביל לשפה הספרותית, מתוך הכרה בשימוש השגור בחיי היום-יום באיראן ובעולמם של דוברי השפה הפרסית. לאור השינויים שחלו בתכנית המקורית (בשנת 2019-2020) והוספת תכנים לשפה המדוברת, אמצנו את מתווה השפה למעט שינויים/תוספות המסומנים בצהוב.

נציין כי הוספנו 1 ש"ש לתרגול והעשרה של לימודי השפה במטרה להעניק לתלמידים בסיס רחב יותר להקניית השפה במהלך השנים. כמו כן, כדי להעניק מקום נכבד ומרכזי להכרת התרבות ונושאייה השונים, יחידה זו הוצגה בנפרד מיחידות השפה, אך הלימוד ייעשה במקביל.

בנוסף, כל השינויים המהותיים מצויים בסעיפים א-ט לעיל עם הסברים על רלבנטיות התכנית לביה"ס ויעדיו.

לימודי שפה ותרבות

ההישג הנדרש לכיתה י' הוא לימוד 20-30 מילים חדשות בכל שבוע לימודים (המלצת המורה בתחילת השנה : ללמוד 5 מילים ביום). להלן פירוט בטבלה :

שפה פרסית ספרותית ומדוברת**שנה א' – יחידה 1 – כיתה י' – 50 שעות**

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
השפה הפרסית	50	הקניית כישורי שפה בסיסיים המאפשרים "להסתדר" בכתב ובעל פה בסיטואציות נפוצות ויומיומיות		خواندن	
שיעור מבוא	2	מהי איראן, גבולותיה, מדינות שכנות ומדוע ייחודה בתכנית זו כמקרה בוחן משמעותי			הקניית ידע דרך הוראה פורנטלית ודיון בסיבת הבחירה
היכרות בסיסית ; לימוד האותיות ; (ליודעי ערבית – הבדלי הגייה	7	ניהול שיחת היכרות בסיסית פיתוח ביטחון בדיבור בסיסי מאוד	אוגד ; כינויי גוף ; נושא נשוא שמני	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט שיחה במליאה הרצאה
דקדוק : סדר המילים במשפט השמני הפשוט ; כינויי הגוף است – הכינויים הרומזים این - آن	2	המשך בסיס הקריאה מושגים בסיסיים בפונולוגיה ובמורפולוגיה	אוגד כינויי גוף נושא נשוא שמני עיצור מעבר		קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה הרצאה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
<p>דקדוק: מערכת השם: כסרۃ اضافه، ي نسبت، ي مصدرى، ي وحدت، سدر ميليم במשפט השמני, במשפט הפועלי ובצירוף השמני. דרגות יידוע (יידוע, סיתום, اسم جنس – כללי + נושא שמני) כללי פונולוגיה של ي وحدت</p>	2	<p>הבנת קטגוריה דקדוקית ששונה בעברית הבנת חשיבות ההטעמה. בחירת דרגת היידוע הנכונה בעבור נושא שמני</p>	<p>מסותם كسرة اضافه</p>	خواندن	<p>קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה</p>
<p>האוגד בכל הגופים</p>	2	<p>המשך היכרות עם המורפולוגיה. הכרת סיומות הגוף במערכת הפועל הכרת מבנה הפועל (בינתיים: גזע + סג"מ).</p>	<p>מורפולוגיה מדביקה לעומת משורגת</p>	خواندن	<p>קריאה והאזנה לטקסט, שיחה בזוגות ובמליאה. שירה ומשחק. מצגת קבוצות אתניות</p>
<p>סדר המילים במשפט השמני (רענון + תיאורים) סדר הלוואים בצירוף השמני (רענון)</p>	2	<p>רענון מושגים וחוקים. סדר מילים (תיאורים) במשפט.</p>	<p>גרעין לוואי שם עצם שם תואר צירוף יחס</p>	خواندن	<p>קריאה והאזנה לטקסט שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה הרצאה סרטונים</p>
<p>מספרים נומרטיב چند אוצר מילים – בית</p>	3	<p>הכרת מושג הנומרטיב רענון נושא היידוע</p>	<p>נומרטיב</p>	خواندن	<p>קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק מצגות</p>

דיון					
קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק	خواندن		סיום מערכת המספר.	3	המספרים מ-30 ומעלה שנים פרסיות
קריאה והאזנה לטקסט, שיחה בזוגות ובמליאה, שירה ומשחק, השוואה	خواندن	גזע עבר; סיומת	עמידה על ההבדל בין גזעי הפועל והשימוש בהם. העמקת הבנת המורפולוגיה	3	הפועל בעבר אוצר מילים: צבעים
קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה - שירה ומשחק	خواندن	אספקט ממושך מתמשך הרגלי	העמקה: מורפולוגיה מדביקה תוספת: קידומות פועל רעיון האספקט בפועל (نمود)	3	עבר ממושך מושא ישיר ב-4 דרגות היידוע
					נושאים שונים
שיחה בכיתה	خواندن	מין דקדוקי	שפה: חזרה ומציאת חוקיות סיומת ריבוי אנושי	3	עיצורי מעבר – חזרה והרחבה (במערכת השם ובמערכת הפועל) ריבוי אנושי
קריאה והאזנה לטקסט, שיחה בזוגות ובמליאה. שירה ומשחק.	خواندن	מורפולוגיה מדביקה לעומת משורגת	המשך היכרות עם המורפולוגיה. הכרת סיומות הגוף במערכת הפועל הכרת מבנה הפועל (בינתיים: גזע + סג"מ).	3	האוגד בהווה אוגד בכל הגופים אוצר מילים: הכיתה וסביבת ביה"ס
קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה שירה	خواندن	גזע עבר סיומת	עמידה על ההבדל בין גזעי הפועל והשימוש בהם. העמקת הבנת המורפולוגיה	3	הפועל בעבר

השוואה					
תרגול ועבודת כיתה השוואה			ההבדל בין אסט ל- הסט.	3	הסט. תארים - י נסיב

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
אוגד מקוצר چه کاره؟ תרגול עבר מה שלומך	2	תרגול ורענון אוצר מילים חדש הרחבת נושאי השיחה		خواندن	קריאה והאזנה לטקסט
הפועל בהווה אוצר מילים : פריטי לבוש	3	עמידה על ההבדל בין גזעי הפועל והשימוש בהם. העמקת הבנת המורפולוגיה	גזע הווה קידומת סיומת	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט השוואה
תרגול וחזרה	עד סוף השנה 4	תרגול, חזרות והעמקה, חידוד, תרגול וריענון			

שנה ב' – כיתה יא' – שפה 82 שעות לימוד

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
שפה	82	הקניית כישורי שפה – המשך, בכתב ובעל פה			
חזרה ורענון	5	חזרה ורענון : סדר המילים במשפט, מורפולוגיה וסמנטיקה של הפועל			שירים שיחה במליאה ובזוגות משחקים
הווה – המשך פעלים מורכבים	4	העמקה ורענון : מערכת הפועל הבנה שהמורפולוגיה חוזרת על עצמה	גזע הווה פועל מורכב מרכיב שמני מרכיב פועלי	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק
פעלים מושהים בינוני פעול داشتن	4	פעלים מושהים השאיפה הפרסית למשפטים פשוטים בינוני פעול בתפקיד אבסולוטי מרכיב פועלי אחד לשני פעלים מורכבים- «یا» و «ضمن» נטיית הפועל داشتن בהווה וחיזוק ההבנה המורפולוגית	משפט פשוט משפט מורכב משפט מאוחה	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ציווי אוצר מילים : כלי תחבורה	5	רענון והעמקה במורפולוגיה הכרת התחילית החדשה לציווי	ציווי גוף ראשון ציוון גוף שלישי	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט שיחה בזוגות ובמליאה
חיפוש במילון חוקיות בקשרים בין גזעי עבר והווה של פעלים.	4	המשך פיתוח מיומנות החיפוש במילון משנה שעברה. הבחנה בחוקיות בקשרי גזע עבר-גזע הווה		خواندن	חיפוש במילון חוקיות בקשרים בין גזעי עבר והווה של פעלים.
הבינוני הפועל	6	חזרה על אספקטים סוגי הבינוני הפועל שימושי הבינוני הפועל	פרודוקטיבי בינוני בינוני פועל		כתיבה ותרגול
דקדוק: חזרה על מערכת השם : كسرة اضافه، ي نسبت، ي مصدرى، ي وحدت، سدر מילים במשפט השמני, במשפט הפועלי ובצירוף השמני.	5	חזרה על תחביר ומערכת השם	(חזרה מהשנה שעברה)	החזרה אין טקסט	הרצאה שירה בכיתה משפטים בודדים לדוגמה
הבינוני הפועל – חזרה אוצר מילים : איברי גוף האדם	5	חזרה על אספקטים סוגי הבינוני הפועל שימושי הבינוני הפועל	פרודוקטיבי בינוני בינוני פועל		עבודה בכיתה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
דקדוק: קריאת טקסט, תרגול.	5	תרגול והעמקה של מה שלמדנו עד כה		המשך טקסט קודם או טקסט חדש	קריאת טקסט, הבנת טקסט ותרגול
דקדוק: קריאת טקסט, תרגול.	5	תרגול והעמקה של מה שלמדנו		המשך טקסט קודם או טקסט חדש	קריאה והאזנה לטקסט ניתוח ותרגול שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק
מספר סודר	3	הכרת המספר הסודר		خواندن	קריאה והאזנה לטקסט שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה
הוה מושלם אוצר מילים: מקצועות ותפקידים	5	הבנת המורפולוגיה והסמנטיקה של הפועל.		טקסט	קריאה והאזנה לטקסט שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה
ערך היתרון וההפלגה	5	ערכי היתרון וההפלגה ערך הפלגה עם كسرة اضافه, ערך הפלגה עם כינוי אנקליטי, סדר מילים שונה בערך היתרון, ערך יתרון עם تا.	ערך היתרון, ערך ההפלגה, גרעין, לוואי	טקסט אקטואלי שיש בו צורות שלמדנו + ערך הפלגה עם كسرة اضافه + ערך יתרון עם تا. ייתכן שלא יימצא ויהיה צורך בכותרות או במשפטים בודדים	קריאת טקסט ניתוח מורפולוגי שיחה בזוגות ובמליאה שירה ומשחק

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
פעלים מורכבים – העמקה.	5	פעלים מורכבים : עם בינוני/שם פעולה + شدن / كردن פעלים מורכבים מופרדים : מושא כלוואי, מושא פנימי			
פקדוק : הסביל בפועל הפשוט ומורכבים פעלי גרימה הפועל הסביל	6	חזרה על נטיית כל צורות הפועל עד כה, הסביל הסביל בפועל המורכב. הבדל בין פעלי كردن, פעלים מורכבים עם בינוני פעול + شدن, וזוגות פעלים ללא شدن (دادن-گرفتن וכיו) פעלי גרימה הסביל در حال<کاری> بودن	חזרה : צורת פועל פשוטה לעומת מורכבת, צורה קפואה ופועל עזר, בינוני פעול. ערכיות הפועל סביל גרימה	טקסט אקטואלי שיש בו סביל בזמ"אים שונים	שירת כל נטיית شدن, קריאת טקסט, גילוי עצמי השוואה
שפה : תרגול וחזרה, פתרון מבחנים במתכונת הבגרות.	עד סוף השנה 10	שפה : חידוד, העמקה, תרגול ורענון "התייודות" עם פורמט המבחן			

שנה ג': כיתה י"ב – שפה 75 שעות לימוד

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
שפה פרסית	75	חזרה על תחביר ומערכת השם. הקניית כישורים בסיסיים של השפה הפרסית המדוברת, המאפשרים לנהל שיחות בסיסיות בסיטואציות נפוצות ויומיומיות.			
שפה: איפוס וחזרות	5	חזרה ורענון: מורפולוגיה וסמנטיקה של הפועל			שירים שיחה במליאה ובזוגות משחקים הוראה פרונטלית תרגילי חזרה
סוביונקטיב خود חזרה על דרגות יידוע اسم جنس עם יותר ממילה אחת	4	הכרת מושג המודוס בפועל הבנת הסוביונקטיב השימוש ב-خود חזרה על דרגות יידוע הרחבת اسم جنس	מודוס סוביונקטיב מודאליות רמת העיקרון נושא המשפט	خواندن	קריאה והאזנה לטקסט שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה – שירה ומשחק ביחד

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ניתוח תחבירי	3	ניתוח משפטים באמצעות עוגנים			תרגול
מושא פרדיקטיבי	4	מושא פרדיקטיבי	פרדיקט ערכיות (שוב)		קריאה והאזנה לטקסט שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה – שירה ומשחק ביחד
שם הפעולה מושא פנימי סמיכות מדומה	3	שמות פעולה ו- <i>مصدرى</i> שימוש בשם הפועל כשם פעולה מושא פנימי Bahuvrīhi (=סמיכות מדומה, ביטויים אקסו-צנטריים)	שם פעולה שם הפועל מושא סמיכות מדומה		קריאה והאזנה לטקסט שירה
דקדוק: העתיד אוצר מילים: עולם המזרח התיכון	3	המקור המקוצר, העתיד	צורת פועל פשוטה/מורכבת צורה קפואה. פועל עזר. מקור מקוצר	טקסט אקטואלי שיש בו צורות פועל שלמדנו + עתיד	קריאת טקסט ניתוח מורפולוגי שירה
סדר מושאים ותיאורים במשפט הפשוט (אקטיבי)	3	סדר מושאים ותיאורים במשפט הפשוט			

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הפרסית המדוברת בסיס	3	אן / און אוגד במדוברת	אן / און אוגד בגופים שוני- מדוברת		שיחה במליאה
פרסית מדוברת چقدر می شه؟ רענון - אוצר המילים שוק וקניות	4	הכרת מילת השאלה ל"כמה" והשימוש בה בשפה המדוברת היומיומית. מורפולוגיה		خواندن	האזנה לטקסט בשפה המדוברת וקריאתה בספרותית. שיחה בכיתה, שיחה בזוגות ובמליאה - שירה ומשחק
פרסית מדוברת حالتون چطور ه؟ אוצר מילים – במשפחה. ביקור אצל המשפחה	4	הכרת מילים ופנייה בשפה המדוברת היומיומית, בביקור אצל המשפחה (סבתא- סבא-זודים ודודות). מורפולוגיה		خواندن	האזנה לטקסט בשפה המדוברת וקריאתה בספרותית. שיחה בכיתה, הצגת בני משפחה. שירה ומשחק
פרסית מדוברת استادیوم فوتبال - ورزشگاه. بازی فوتبال. אוצר מילים- במשחק כדורגל.	4	הכרת תרבות הכדורגל באיראן ושיחה בשפה המדוברת באצטדיון כדורגל.		خواندن	האזנה לטקסט בשפה המדוברת וקריאתה בספרותית. משחקי תפקידים וגילוי עצמי

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
פרסית מדוברת من کیم؟ אוצר מילים להצגה עצמית.	3	יכולת להצגה עצמית והצגת האחר, בשיחת חולין. מורפולוגיה		خواندن	שיחה ומשחקים במליאה.
פרסית מדוברת در رستوران אוצר מילים - במסעדה שימוש בזמן עבר/הווה בשפה המדוברת	4	לניהול שיחה והזמנת אוכל במסעדה.		צפייה בסרט קצר בפרסית במסעדה. מצגת	שיחה ומשחקים במליאה.
פרסית מדוברת سلام, شما؟ שיחת הכרות בטלפון. אוצר מילים - שיחה ראשונית בטלפון	4	ניהול שיחה קצרה בטלפון, בשפה המדוברת.		خواندن	האזנה לטקסט בשפה המדוברת וקריאתה בספרותית. שיחה בכיתה דרך משחק תפקידים.
פרסית מדוברת צפייה בסרטים מצויירים, בשפה הקלה. (סמי הכבאי).	4	הבנת השפה, בין מדוברת לספרותית.			האזנה לדיאלוגים, השוואה בין ספרותית למדוברת

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
פרסית מדוברת משלים וחידודי לשון – בשפה המדוברת	4	סרטונים קצרים בשפה המדוברת- דיקלומי משלים וחידודי שפה.			צפייה והאזנה שיחה ומשחקי תפקידים.
פרסית מדוברת שירים בפרסית	4	האזנה ולימוד השירים – פרסית מדוברת ויומיומית בשירי חתונה ושמחה			האזנה ושירה במליאה
פרסית מדוברת צפייה בחלקים מהסדרה התקופתי "דאיי ג'אן נפוליאון"	4	צפייה בחלקים מהסדרה, הבנת ההומור בחיי היומיום הייחודי לעם האיראני.			צפייה, שיחה ודיון. מצגת והרצאה.
פרסית מדוברת "ביקור בגן החי" אוצר מילים : בעל חיים	4	הכרות עם עולם החי בפרסית ניהול שיחה קצרה למבקר בגן החיות			מצגת סיור וירטואלי, משחק

תרבות איראן - שנה א' כיתה י' – 40 שעות

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה
היכרות ראשונית- מבוא	2	מהי איראן, גבולותיה, מדינות שכנות ומדוע ייחודה בתכנית זו כמקרה בוחן משמעותי		הטוב, הרע והעולם- דוד מנשרי איראן בין אסלאם למערב	
שמות ערביים ושמות פרסיים. זהות איראנית נבדלת מזהות ערבית. הכרת הבדל בזהות ובשפה.	2	הכרת הבדל בזהות ובשפה.	שפה, זהות.		שיחה במליאה
היסטוריה של השפה הפרסית. השפה הפרסית מול השפה הערבית.	2	הכרה עם השפה הפרסית כשפה הודו-אירופאית וקשרים לשפות אחרות.	שפה שמית שפה הודו אירופאית	הטוב, הרע והעולם- מסע לאיראן הטרומ אסלאמית פרק א'.	שיחה במליאה
אצפהאן	2	הכרה העיר אצפהאן, היסטוריה, אתרים ומורשת יהודית	אצפהאן עיר מרכזית יהדות		מצגת+ הרצאה של יליד אצפהאן
דתות וקבוצות אתניות באיראן כורדים, בלוציים, פארס, טורקים – אזורים, זורואסטרים, יהודים, בהאאים, מסיחי – וכמובן מסלמון, שיעה – סוני.	2	עמידה על הרבגוניות, ריבוי הזהויות והרב-תרבותיות באיראן	דתות קבוצות		מצגת קבוצות אתניות + הרצאה על בהאאים (תושב חיפה) השוואה
מבנה המדינה : מחוזות ערים מרכזיות, הרים, מזג אוויר.	2	היכרות בגדול עם הגיאוגרפיה של איראן וחלוקה למחוזות			הרצאה פרונטאלית+ תרגיל זיהוי ערים במפה
ציר היסטורי: התקופה הקאג'ארית	2	התהוותה, אנשיה, מנהגיה והשפעתה על איראן	שושלת קאג'אר		מצגת+ שיעור פרונטאלי
תקופת פהלווי	2	הכרת תקופת השאה מבחינה היסטורית ותרבותית. ההכרה שהיה גם רע	שושלת פהלווי		הרצאה של חוקר איראן.

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה
המהפכה האסלאמית	2	הבנת המצב ההיסטורי והאקטואלי		דוד מנשרי- איראן בין אסלאם למערב	הרצאה + מצגת
חגים, תרבות ודת: הדת הזרואסטית	2	מקורה, מאמיניה, תפוצת המאמינים באיראן ובעולם ותרומתה לעיצוב התרבות באיראן			שיחה במליאה+ מצגת
על סיפורי אלף לילה ולילה	2	הכרות עם המיתולוגיה הפרסית.	ליליי ומג'נון		הרצאה + שירים רלוונטיים מעולם המוזיקה האיראני
הקולנוע האיראני: פילמי-א פארסי,	2	התלמיד יכיר את ההווי האיראני בתקופת שושלת פהלווי	פילמי-א פארסי		הרצאה חוקר איראן- סולי שאהור
קולנוע איראני לאחר המהפכה סרט: גן העדן האיראני שלי	2	מבט על איראן האחרת דרך סרט דוקומנטארי			הקרנת סרט וניתוח שלו
תערוף اخلاق و تعارف	2	تعارف גינונים, מחמאות בהווי הפרסי			הרצאה, הסברים ותרגול בכיתה מחוקרת איראן (יעל גידניאן)
שבי- ילדא	2	הבדלים בין חגים איראניים למוסלמים. חשיבות החגים האיראניים.	ילדא		מצגת בכיתה מיומנות השוואה
נורוז – ראש השנה הפרסי.	3	תרבות: היכרות עם החג החשוב ביותר – ראש השנה הפרסי	نوروز سال تحویل هفت سین خانه تکانی چهارشنبه سوری حاجی فیروز قاشق زنی		קריאת טקסטים בנושא נורוז משנה א' נקיים שולחן נורוז בבית הספר ונארח תלמידים- מורשת בית ספרית
אנוסי משהד	3	הכרה בסיפור יהודי משהד והקשר להתיישבות בירושלים			מסע התחקות ממשהד לירושלים דרך מכה. סרט+מצגת
הסדרה טהראן	3	התלמיד יזהה שגיאות תרבותיות ושפתיות			צפייה בקטעים נרחבים מהסדרה טהראן +דיון

תרבות איראן – שנה ב' – כיתה יא' – 32 שעות

נושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה
היכרות מעמיקה של איראן וסוגיות חברתיות במדינה – אז והיום .	3	היכרות עם המורכבות היום-יומית של העם האיראני			עבודה אישית בכיתה
מערכת החינוך באיראן : גן, יסודי, חטיבה, תיכון אוניברסיטה	2	מבנה מערכת החינוך באיראן			שיחה במליאה+ מצגת
נושא- היסטוריה- הרחבה:					
שושלת קאג'אר מרד הטבק המהפכה החוקתית	2	שושלת קאג'אר - מרד הטבק והמהפכה החוקתית			הרצאה + מצגת הבניית מושג
החינוך היהודי באיראן-	2	אתהאד- אליאנס			הרצאה ממהגר שלמד בבית הספר אליאנס באיראן
קהילות יהודיות בארצות ערב ואיראן	5	ציון היום לגרוש ויציאת יהודי ארצות ערב ואיראן חשיפה לקהילות יהודיות הגשת העבודה בקבוצות של עד ארבעה תלמידים – חקר והגשה			מיומנויות חקר- עבודה בקבוצות עם ליווי של המנחה בכיתה
מנגנון הפיקוח של המשמרות המהפכה - כיצד הוא פועל	2				עבודה אישית הבניית המושג
הצעירים באיראן + המהפכה הירוקה	3	הבנת מצב הצעירים היום ומצב העם תחת השלטון האסלאמי			הרצאה+ חיפוש ואיסוף מידע ברשתות החברתיות ובאתרי חדשות
מבנה השלטון כיום	2	מועצת שומרי החוקה מג'לס			הרצאה בכיתה

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה
המטבח הפרסי	2	הכרת יסודות המטבח הפרסי	מזונות חמים ומזונות קרים שמות של מאכלים ייחודיים		הרצאה + סרטונים
"סנא-י דסטי"	2	אומנות עבודת היד באיראן- "סנא-י דסטי"			מצגת
לוח השנה הפרסי – מניין השנים, שמות החודשים. שמות החודשים האיראנים	2	היכרות עם לוח השנה הפרסי ושימושיו	שמות החודשים האיראניים		שיר החודשים הכרת אתר ההמרה לתאריכים פרסיים
מוסיקה איראנית	2	הכרת המוסיקה הקלסית / סצנת המוסיקה העכשווית			קטעי מוזיקה וטקסטים ממקורות אינטרנטיים
הפיוט היהודי- פרסי	2	כלים פרסיים נהי פיוט			סדנה הזמנה לפיוט - חיפה
הקשר הישראלי- איראני בקולנוע ובטלוויזיה (טהראן, בבא ג'ון, פלאפל אטומי	3				צפייה אישית ודיון כיתתי מיומנות של ניתוח – שאילת שאלות ביחס למידע שנחשפו, השערת השערות ובדיקת קשרים בין רכיבים שונים, הסקת מסקנות והצגתן.

תרבות איראן - שנה ג' כיתה יב' – 45 שעות - דגש על משוררים, סופרים והמדיה האיראנית.

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה
האישה האיראנית – נישואין, מוהר, ציעיה زن ایرانی – ازدواج، مهریه، صیغه نשים איראניות חשובות	3	האישה האיראנית בעבר נושאים הקשורים לנישואין בהווה תרבות: היכרות עם נשים איראניות חשובות	ציעיה מוהר שמות של נשים חשובות		הרצאה עם מצגת השיר "אישה איראנית" של הילא צדיקי שיחה בכיתה
האמא האיראנית	2	האימהות הפרסית			סיפורים של עולים מאיראן קטע מתוך ההצגה "חכמה בלי שכל" של רחלי חיימיאן
המשוררת והבמאית פרוע פרח'זאד	2	فروع فرخزاد			עבודה אישית
האמנית שירין נשאט	2	شیرین نشاط	אומנות נשית בצל המהפכה		עבודה אישית
ביקור בשוק לוינסקי ונווה שאן	5	הכרה של מאכלים			סיור
שינויי מין באיראן – הסרט.	4	הטרנסג'נדרים ושינויי מין בחסות השלטון			סרט שינויי מין באיראן + דיון ניתוח ועריכת השוואה, הסקת מסקנות
חילון מול דת תפקידו ומעמדו של המנהיג העליון	4	התלמיד יכיר מהם מנגנוני האיזון בשמירה על מעמדו של המנהיג			פרונטאלי + סרטונים

הנושא	מספר שעות הלימוד	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה
הקהילה היהודית באיראן	4	התלמיד יכיר את סוגיית הזהות והקונפליקט זו	יהדות, ציונות וזהות אירנית		פרונטאלי+ סרטונים
יוצאי איראן בישראל (אירופה, ארה"ב)	5	התלמיד יכיר את המורכבות בין הזיקה למולדת לבין ההתנגדות למנהיגות			הרצאה + דיון
פרדוסי	2	השתלטות הערבית פרדוסי תחיית השפה הפרסית			הרצאה + מצגת
המשוררים הקלסיים	2	המשוררים הקלסיים – הקדמה	פרדוסי רומי סעדי חאפז		מצגת שירה
סיפור או סיפורים מהשאה-נאמה	3				לימוד עמיתים של קטעי קריאה
רומי גדול משוררי איראן	3	"רומי" שירתו ומשנתו			הרצאה
מדיה בעולם האיראני	4	הכרת תחנות הרדיו בישראל, באיראן, ובלוס אנג'לס			הרצאה וסיור בתחנת רדיו (רני עמרני)

יסודות חלק א' – מחקר, מודיעין ואסלאם

1 – תהליכי איסוף מידע ומחקר

1. פרק זה מהווה מבוא לחלק זה של תכנית הלימודים ובמסגרתו תירכש על ידי התלמיד המסגרת התיאורטית המחקרית לשנים הבאות. בשיעורים אלו יבקש המורה לעורר בקרב התלמידים מספר מעגלים של חשיבה: חשיבה מחקרית, חשיבה ביקורתית וחשיבה תיאורטית. זאת, לצד הבנת ההבדל והשילוב הדיסציפלינארי בין מחקר היסטורי ומחקר מדעי החברה. בנוסף תוקדש שנה זו לשיעורי מבוא בסיסיים בתחומי המזה"ת, אסלאם ומודיעין.

2. פרק זה יעסוק בצמיחת האסלאם בתקופת מחמד ועיקרי הדת. זאת, במטרה להקנות "בנק מושגים" בסיסי לתלמיד, כדי לנתח תופעות במזה"ת אשר להם הקשר תרבותי ודתי הדורש היכרות עם הדת השלטת באזור - האסלאם. הפרק יתמקד במושגים והאירועים המרכזיים ופחות בניתוחים ההיסטוריים של התקופה.

35

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מודיעין וביטחון	30				
מבוא	2	מהי איראן, גבולותיה, מדינות שכנות ומדוע ייחודה בתכנית זו כמקרה בוחן משמעותי			הוראה פורנטלית ודיון בסוגייה הנידונה של מקרה הבוחן
מבוא למחקר אקדמי	2	התלמיד יכיר חלק ממושגי יסוד במחקר במדעי המדינה	מבוא למחקר אקדמי		התלמיד יכיר חלק ממושגי יסוד במחקר במדעי המדינה
עולם המודיעין	2	התלמיד יתוודע למושגים בסיסיים בעולם המודיעין	קהיליית המודיעין בישראל, איסוף חיובי & מודיעין נגדי מהו מחקר? מהו איסוף? הצ"ח ומעגל המודיעין		הרצאה + סרט מיומנות הבניית מושג

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מחקר והערכת מודיעין	3	התלמיד ילמד על האתגרים העומדים בפני הערכת המודיעין הלאומית ויכיר אירועי כשל בהערכת המודיעין	הערכת המודיעין הלאומית, מחקר מודיעין צבאי, קונספציה, הערכת מקורות, אלמנט ההפתעה	הסרט: "שתיקת הצופרים" (קיים גם ביו טיוב)	מיומנויות פתרון בעיות- היבטים שונים של הבעיה ואפשרויות שונות לפתרונה.
מודיעין לסיכול טרור ועימות נמוך עצימות	5	קיום שיח על האתגרים התלמיד יכיר מושגי יסוד בתחום הטרור ולחימה בטרור	מדרגי התרעה, מודיעין לסיכול, טרור, סיכול טרור, יומינט, איומי טרור, הטרור החדש	הסרט "בית לחם" דרך הוראה מיומנות קבלת החלטות – ניתוח הבעיה, העלאת אפשרויות שונות להכרעה והשוואה בין החלטות שונות.	
ערוצי איסוף המודיעין	6	התלמיד ילמד מגוון נרחב של כלי איסוף מידע,	סיגינט&סייבר, Data Maining, בילינג, אלינט, לוויינות, חוזי		הרצאה של מומחה בתחום המודיעין+ קטעי סרטים

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ראשית האסלאם ותולדות הנביא מחמד	5	<p>התלמיד ילמד על תולדות הנביא מחמד. וחשיבותו כמי שעיצב את תולדות ערב.</p> <p>התלמיד יכיר את הסביבה הדתית שבתוכה פעל מחמד. ויכיר את תפקידיו של מחמד כמדינאי וכמצביא צבאי.</p>	<p>ג'אהיליה, האומה (קהילת המאמינים), א-סירה א-נבויה, הג'רה, עהד אל-אומה, המלחמה במכה, ביעה ערביה וביעה אל-הג'רה, ירושת הנביא, אל-חלפא' אל-ראשדון, פתנה.</p>	<p>לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה). כרכים א-ב', יחידות 1, 2 (106-135), 3 (221-254), 4 (1-42).</p>	<p>מתן חשיבות על הצבת האירועים בזמן (ציר כרונולוגי) ומרחב (מפת חצי האי ערב). מצגת השוואה</p>
עיקרי דת האסלאם	5	<p>התלמיד ילמד על עמודי האסלאם, יתוודע למעמדם ההלכתי של היהודים והנוצרים ויכיר את תוכניו העיקריים של הקוראן ומעמדו התאולוגי.</p> <p>התלמיד ילמד על ההשפעות היהודיות והנוצריות על דת האסלאם וילמד על ההבדל ההלכתי בין סונה ושיעה.</p>	<p>ארכאן אל-אסלאם, אל-עידאן, שריעה, מד'אהב, אהל אל-ד'מה, קוראן-חדית'-קיאס-אג'ימאע, פתוא, השיעה ויחסה לקוראן.</p>		

3 – מבוא לדת ותרבות האסלאם

בפרק זה ישלימו התלמידים מושגים נוספים בנושא האיסלאם (שיעה, קונפליקט סוני-שיעי ועוד) במטרה לאפשר לתלמיד הבנה של בסיסי האמונה השיעית והשפעתה על קונפליקטים תוך-אסלאמיים ובין האסלאם למערב.

העדה ועיקרי האמונה השיעית

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה	
מי הם השיעים?	4	<p>התלמיד יכיר את פריסת השיעים במזה"ת והיחס הדמוגרפי בינם ובין הסונים.</p> <p>התלמיד יכיר את העובדה כי המחקר האירופאי אודות השיעים וחשיפת דעת הקהל העולמי למרכזיותם במזה"ת הנם עניין חדש של התקופה המודרנית. התלמיד יכיר את יסודות הדוקטרינה השיעית.</p> <p>התלמיד יכיר את שאלת ירושת הנביא באסלאם והשפעתה על עיצוב האמונה השיעית. התלמיד יכיר את השפעת קרב כרבלא על האמונה והמסורת השיעית.</p>	<p>עלי, חסן וחסין, זינב,</p> <p>קרב כרבלא, אמאמיה, את'נא- עשריה / ג'עפריה, עאשורא, מרטיריות בשיעה, תעזיה, קעוד- ח'ורוג', אל-אצול אל-ארבע-מיאה, ולי-אללה</p>	<p>איתן קולברג. "השיעה: סיעתו של עלי", מרטין קרמר (עורך) "מחאה ומהפכה באסלאם השיעי".</p> <p>לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה):</p> <p>כרך א': עמ' 81-101, 109-106, כרך ג': 7-26.</p>	<p>שיח טיעוני- התלמיד יצטרך לטעון טענה בדבר הדוקטרינה השיעית, אל מול הדוקטרינה הסונית ולהיפך. יצטרך לעלות אפשרויות שונות להצדקת הטענה ולבסוף יידרש להסיק מסקנות ולגבש שעה ביקורתית על הטענה הנידונה.</p>	

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הדוקטרינה השיעית ויחסה לסונה הקראאין	3	<p>התלמיד יידע במה השיעים מבדלים עצמם מהסונים בהיבט ההלכתי.</p> <p>התלמיד יכיר את עיקרי התיאולוגיה השיעית.</p> <p>התלמיד יידע לאפיין את ההיבטים המשיחיים בעיקרי האמונה והתפיסה השיעית.</p> <p>התלמיד יכיר כיצד תקופת "המאה השיעית" השפיעה על עיצוב השיעה.</p>	<p>שהאדה "עלי ולי-אללה", בראאה (טומעה), פדאאל עלי (שבחי עלי), אל-חאציה & אל-עאמה (נבחרים-המון), תקיה, נישואי מתעה/סיעה, עצב (ירושה לנשים), בדעה (איסור החידוש), מיסטיקה ושכלתנות (השפעת המועתזילה) בשיעה, עיבה ומהדי, "המאה השיעית"</p>	<p>לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה): כרך א': עמ' 109-130</p>	<p>שיח טיעוני- התלמיד יצטרך לטעון טענה בדבר הדוקטרינה השיעית, אל מול הדוקטרינה הסונית ולהיפך. יצטרך לעלות אפשרויות שונות להצדקת הטענה ולבסוף יידרש להסיק מסקנות ולגבש שעה ביקורתית על הטענה הנידונה.</p>

5 – מתחים במערכת האמונות של המוסלמי בעידן המודרני

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
התנגשות הציביליזציות: בין מערביות לערביות	5	<p>התלמיד יפתח דרכי חשיבה להבנת תופעות אלו בחברות המוסלמיות בימינו. לתלמיד תיווצר היכרות עם מושגים בסיסיים, על מנת לנתח נכונה את התופעה.</p> <p>התלמיד יצויד בצבר סוגיות מחקר בנושא תפיסות העולם של המוסלמי בימינו, כהכנה לקראת המשך תוכנית הלימוד אשר תעסוק רבות בקונפליקטים המתוארים בפרקים מסוימים בהיסטוריה המודרנית של המזה"ת בכלל ואיראן בפרט.</p>		<p>אוריה שביט. "שקיעת המערב ועליית האסלאם בהגות ערבית-מוסלמית: שלושה גלגולים של נבואה", שקיעת המערב, עליית האסלאם: (הקיבוץ המאוחד, 2010).</p> <p>סמואל הנטינגטון, התנגשות הציביליזציות, הוצאת שלם, 2003</p>	<p>מצגת וקטעי טקסט מתייחסים לקונפליקטים, ניתוח תוך כדי שאילת שאלות והשערת השערות.</p>
פונדמנטליזם אסלאמי: ג'האד עולמי, אסלאם פוליטי ומשטרים אסלאמיסטים	4			<p>אתר ממר"י. "התרחבות מעגל ההתנגדות הסונית להכרזה על הקמת הח'ליפות האסלאמית" (17 אוגוסט 2014).</p>	
אסלאם ואידיאולוגיות מערביות: ליברליזם, דמוקרטיה ולאומיות	4			<p>אלי כדורי. "דמוקרטיה והתרבות הפוליטית הערבית" (הוצאת כרמל, 1993). פרק ההקדמה</p>	

6 – גיאוגרפיה וגבולות במזה"ת

מטרת פרק זה הינה ליצור מסגרת גיאוגרפית להמשך הלימודים בתוכנית, תוך מתן דגש על המורכבות המובנית בגבולות הפוליטיים שנכפו על אוכלוסייה אשר "מאורגנת" בצורה אחרת.

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
גיאוגרפיה וגבולות המזה"ת	4	<p>התלמיד יכיר את גבולות האסלאם וגבולות ערב.</p> <p>התלמיד יכיר מהו המזה"ת (גישות)? מרוקו-אפגניסטאן, "ליגה ערבית" (מה למאוריטניה ולאיי קומורו ולליע"ר?), מצרים-איראן, מדוע תורכיה במזה"ת? מדוע איראן במזה"ת?</p> <p>התלמיד יכיר את הקונפליקט בין הגבולות המדיניים ל"גבולות" התרבותיים</p> <p>התלמיד יכיר פיזור המיעוטים האתנו-דתיים במרחב</p> <p>התלמיד יכיר מוקדים ועורקים חשובים</p>	<p>מדינות ערב, מדינות האסלאם, הליגה הערבית, שפה ודת כמחנה משותף, "הגבולות" הדמוגרפיים של המזה"ת, מוקדים עירוניים מרכזיים</p> <p>קהיר, ביירות, ציר דמשק-חלב, איסטנבול, חג'אז, ריאד, עדן, בגדאד, מוצול, בצרה, נילוס, נמלים, המפרץ, תורכיה, חוראסאן, הקווקז, פרת וחדקל, "גשר בין יבשות", "דרך המשי", "דרך המלך", ירושלים, תהראן</p>	<p>אסופה של מפות שתוצגנה בכיתה, הניתנות להורדה בחיפוש בסיסי ב'גוגל'</p> <p>עזרים:</p> <p>http://www.vox.com/a/maps-explain-the-middle-east</p>	<p>הסבר פרונטאלי באמצעות עזרים המטרה - יצירת דיון משותף עם התלמידים</p>

7 – הנחיות לכתובת עבודת גמר צוותית

הנושא	מס' שעות לימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
<p>עבודת מחקר צוותית</p>	<p>6 שעות במליאה 8+ שעות הנחיה פרטנית צוותית</p>	<p>התלמיד יונחה וילווה בהכנת עבודת מחקר</p>	<p>מנדט במזה"ת, תנועות לאומיות, המאבק לעצמאות, שולט ונשלטים במזה"ת, שסעים אתנו-עדתיים במרחב</p>	<p>ביבליוגרפיה לתלמיד</p>	<p>בחירת אחת ממדינות האזור וניתוח גבולותיה על פי ההסכמים שנכפו על ידי מעצמות המנדט.</p> <p>התמודדות התלמיד עם שאלות הקשורות בבעיות המדינות הנבחרות.</p> <p>הדגמה על ידי מצב המדינה בעבר ובהווה</p>

יסודות חלק ב' – מבוא למזה"ת ואיראן בעידן המודרני

1. משאבים במזרח התיכון – נפט ומים
2. מבוא למזה"ת בעידן המודרני
3. גיאוגרפיה של איראן
4. איך ללמוד ולהבין את איראן : הנחות יסוד בחקר המדינה האיראנית ותרבותה
5. הקמתה של איראן המודרנית
6. איראן בעידן המודרני : איראן המלוכנית
7. מבחן מסכם לשנת הלימודים הראשונה

1 – משאבים במזרח התיכון – תמונת מצב

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
משאבים במזרח התיכון - תמונת מצב : נפט, מים, פערים ואתגרים	6	<p>התלמיד יכיר את חשיבות הנפט כמשאב הטבע העיקרי לפיתוח והשפעה במזה"ת.</p> <p>התלמיד יכיר את מצוקות המים והעוני, לצד השימוש בנפט כדי להתמודד עם אתגרים אלו.</p> <p>התלמיד יכיר את הנפיצות במאבק מזרח תיכוני פנימי על מקורות המים.</p> <p>התלמיד יכיר את ההתערבות הבינלאומית באספקת הון, משאבים וידע כדי להתמודד עם מצוקות האזור הכלכליות.</p>	<p>קוטביות כלכלית (סעודיה ועזה), הכלכלות הגדולות- תורכיה סעודיה ואיראן.</p> <p>שיעורים כלכליים : עוני, אבטלה, תל"ג, תמ"ג, בערות, הגירה פנימית וחיצונית ("בריחת מוחות").</p>	<p>קרטין, גלס וגל. "המזרח התיכון בפתח המאה ה-21", מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה, הוצאת משרד החינוך, 2003, עמ' 118-131.</p>	<p>קריאה מקדימה לשיעור.</p> <p>על כל תלמיד להביא לשיעור כתבה העוסקת באחד הנושאים הבאים : נפט, מים, עוני ותוכניות פיתוח במזה"ת.</p>

2 – מבוא למזה"ת בעידן המודרני

- שיטה – נשתמש בחלק זו על מנת לפתח אצל התלמידים יכולות מחקר בסיסיות בהיסטוריה, אשר תתמקדנה בניתוח מקורות ראשוניים. כל חטיבת לימוד תקדם את התלמיד עוד צעד לקראת היעד- כתיבת עבודת רפרט על אחת ממדינות האזור, תוך שימוש במקורות ראשוניים מתורגמים.
- מקורות ראשוניים – ספרי האוניברסיטה הפתוחה עשירים במקורות ראשוניים לטובת ניתוח וייצוג של אירועים מכוננים מתקופת התהוותו של המזה"ת המוכר לנו כיום. יש לרפרף בפרקים הרלבנטיים המוצגים כאן ולבחור אילו מקורות לנתח. ממליץ לשים דגש על פרסומים עיתונאיים, נאומים, הסכמים ומודעות רחוב ("פאשקווילים").

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המזה"ת תחת האימפריה העוסמאנית	5	<p>התלמיד ילמד מהי אימפריה העות'מאנית שורשיה ותפקידה במרחב בעשוריה האחרונים?</p> <p>התלמיד יכיר את מרכיב הזהות של הנתין המקומי תחת האימפריה.</p> <p>התלמיד יכיר את נסיבות התפוררות האימפריה</p> <p>התלמיד ילמד על הקמת התנועות הלאומיות במרחב - ערבים, תורכים, מצרים, יהודים, נוצרים ועוד.</p>	<p>"השאלה המזרחית", ח'ליפות, מודרניסטים אסלאמיסטים, אגודות הסתר, התורכים הצעירים, לאומיות ערבית-תורכית-מצרית (יהודית, מארונית ועוד).</p>	<p>טולדאנו. "מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית" (אוניברסיטה משודרת). 9-15, 114-91.</p> <p>ארליך, חגי. "מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה" (האוניברסיטה הפתוחה), כרך ד':</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ התפוררות האימפריה: 1-10, 43-40, 77-84, 92-106. ▪ לאומיות פרטיקולארית: 134-120, 141-156. 	<p>קריאה מקדימה לשיעור וניתוח מקורות ראשוניים בכיתה.</p> <p>דיון בכיתה</p>

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		ראשית התנועות האסלאמיות כהתנגדות לאימפריאליזם המערבי.			
מלח"ע ה-1 ועיצוב המזוה"ת על-ידי ממשלות המנדטים	6	התלמיד ילמד על כיבוש המזוה"ת ע"י המעצמות והשפעתו על האוכלוסייה המקומית. התלמיד ילמד על עלייתן של התנועות הלאומיות. וכן על "המרד הערבי" וכישלון הבירה הערבית בדמשק. התלמיד יבחין בין ההבדל בין מנדט בריטי למנדט צרפתי.	המנדטים, הלאומיים הערביים בדמשק, המשפחה ההאשמית, ערביות, תורכיות, מצריות, סייכס-פיקו, תכתובת חסין-מקמה'יון, הפרוטקטורט ומהפכת 1919 במצרים, בית סעוד, הצהרת בלפור	ארליך, חגי. "מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה" (ת"א: האוניברסיטה הפתוחה). חטיבה ה', עמודים: 12-22, 43-47, 51-92, 99-164, 169-181.	ניתוח מעשי של מקורות ראשוניים ע"י התלמידים יסכמו עמוד-שניים בו ינתחו מקור ראשוני מספר הלימוד. במהלך השיעור ינתן זמן להצגת הניתוחים על-ידי התלמידים ולמתן התייחסויות. השוואה
בין מלחמות העולם: מפגש החברות המקומיות עם הריבון המערבי ושיטות	6	התלמיד יכיר את האינטרסים הכלכליים והצבאיים של המעצמות ואת המתח שבין. התלמיד יכיר את מאפייני השסעים האתנו-עדתיים על רקע המסגרות המדינתיות החדשות במרחב.	מונרכיות חוקתיות במזוה"ת, אתגר גיבוש החוקה, משבר הזהות אידיאולוגיות מערביות במזוה"ת (ליברליזם, פאשיזם, נאציזם, מרכסיזם ועוד), המשבר הגדול	ארליך, חגי. "המזרח התיכון בין מלחמות העולם" (ת"א: האוניברסיטה הפתוחה): יחידה 1 (ספר א'), יחידה 6 (ספר ג'). ספר ד': עמ' 5-19, 29-55, 142-107, 269-340 (כוללים נספחים פנימיים רבים).	שיח טיעוני-התלמיד יצטרך לטעון טענה בעד ונגד החברה המקומית מול הריבון המערבי.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המשטר האירופאיות		ויתוודע למאבקים האלימים והפוליטיים של המקומיים במשטרי המנדט	במזה"ת, התפתחות "מעמד ביניים" (עירוניים, אפנדיה). ("המרד הערבי הגדול (36)"), "המרד הסורי/הדרוזי", עראק, מצרים).		
הכרת מדינות המזרח התיכון	7	היכרות עם ההיסטוריה של מדינות נבחרות, דרך ייסודן, מאבקים וקונפליקטים וחיבור לסוגיית איראן והמזרח התיכון	מצרים, ירדן והפלסטינים, סוריה, עיראק, לבנון. תורכיה	ארליף, ממחמד ועד המזרח התיכון בימינו	פרונטלי+סרטים. משימת החקר הצוותית בסוף השנה עוסקת בחקר המדינות הנלמדות

3 – גיאוגרפיה, דמוגרפיה וכלכלה של איראן

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
<p>גיאוגרפיה ודמוגרפיה של איראן</p> <p>שיעור שונה במהותו מהשיעור בפרק השפה שכן אינו עוסק בשפה ובמינוחים</p>	<p align="center">5</p>	<p>התלמיד יתוודע לנקודות מרכזיות בהכרת הגיאו-פוליטיקה של איראן :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ תחושה של איומים ביטחוניים ואסטרטגיים באופן מתמיד ▪ רוב איראני-אזרי מוקף במיעוט (באחוז גבוה) נפיץ לאורך כל גבולות המדינה ▪ איום אמריקאי היקפי : עראק, אפגניסטאן, מפרץ פרסי וישראל במעגל שלישי ▪ איום מעצמתי רבתי : ארה"ב, רוסיה מצפון ומדינות נאט"ו במרחב (הציים הבריטי והצרפתי, תורכיה) ▪ מעטפת של מדינות מגורענות : הודו, פקיסטאן, הצי האמריקאי וישראל ▪ איום ג'האדיסטי, בעבר באפגניסטאן וכיום המדינה האסלאמית. ▪ בתקופת סדאם חוסיין, הצבא הערבי הגדול ביותר, ועוד מתחמש בנב"ק, חונה לכל אורך הגבול המערבי הארוך, וקרוב יחסית לבירה ▪ לאורך שנים, בדגש על תקופת אתאתורכ, תורכיה השכנה חותרת להגמוניה אזורית 	<p>אנציקלופדיות, מידע גיאוגרפי מאתר ה-CIA, ספר תוד"א של מודיעין זרוע היבשה (בספר משנת 1994 – עמ' 12-30)</p>	<p>הרצאה ודיון בכיתה</p> <p>מיומנות פתרון בעיות- ניתוח הבעיה, העלאת נקודת מבט, העלאת אפשרויות לפתרון הבעיה והשוואה בין הפתרונות והערכה של הפתרונות</p>	

דרך ההוראה	ביבליוגרפיה לתלמיד	מושגים מרכזיים	המטרות האופרטיביות	מס' שעות הלימוד	הנושא
			<p>התלמיד יכיר את הכלכלה האיראנית – תחומי התעשייה, המסחר, המחצבים ועוד:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ הישענות על נפט (גולמי בלבד, ללא זיקוק) וגז טבעי, בנקאות, הברחות והלבנת הון ▪ כלכלה – ריכוזית מאוד, כמחצית מהמשק. סקטור ציבורי רחב מאוד. השקעות זרות מצומצמות מאוד. הצי הסוחר הגדול במזה"ת ▪ מוצא בעייתי אל הים, הנתון לאיום שיטתי בחסימת מיצרי הורמוז 	5	כלכלה ותעשייה באיראן

4 – איך ללמוד ולהבין את איראן?: הנחות יסוד בחקר המדינה האיראנית ותרבותה

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
סוגיות מחקריות נבחרות אודות איראן	5	בשיעור זה התלמיד ייחשף לשאלות מחקריות הקשורות למחקר הקונטמפורני אודות איראן (להלן דוגמאות). בתוך כך, על המורה לעורר שיח בכיתה בו התלמידים מביעים את דעתם על סמך הידע האישי שלהם, תוך שהם מתבקשים לנמק/להביא דוגמאות לטיעונם. להלן הסוגיות:	<ol style="list-style-type: none"> 1. האם איראן היא יותר מוסלמית, שיעית או לאומית-איראנית? 2. מדוע איראן זקוקה לנב"ק ומגדירה את תוכנית הגרעין כיעד לאומי? 3. מדוע איראן בוחרת בטרור ככלי אסטרטגי במסגרת תפיסת הביטחון הלאומית? 4. האם איראן מעוניינת בעימות עם ארה"ב או מתעמתת איתה לצורך התקרבות? 5. מדוע, אם בכלל, איראן שואפת להגמוניה אזורית? 6. מהו סדר האיומים הביטחוניים הלאומיים של איראן, בראיית המשטר? 7. מה הן היתרונות שאיראן ממקסמת לאור תעשיית ייצוא הנפט המפותחת שלה? 8. מדוע איראן אינה מגיעה להסדר עם ישראל? 9. מדוע איראן בכלל בעימות עם ישראל? 10. מה הן הסכנות האסטרטגיות, אם בכלל, לישראל בהינתן איראן מגורענת? 	דיון ניתוח וחקר- ייצוג מידע מידע בדרכים מגוונות, מיזוג והסקה של מסקנות מתוך המידע.	

5 – הקמתה של איראן המודרנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
נפילת המלוכה באיראן והקמתה של שושלת פהלוי	5	<p>התלמיד ידע לפרוס את גורמי הכוח באיראן ערב נפילת שושלת קג'אר ובעת שלטונו של רזא ח'אן.</p> <p>התלמיד יכיר את חשיבותו של הממסד הדתי באיראן.</p> <p>התלמיד ידע לאפיין את ראשית התמורות שהובילו בהמשך למאבק בשלטון השאה - האיום על הממסד הדתי והסלידה ממעורבות "המערב" במדינה.</p>	<p>"המהפכה החוקתית", החטיבה הקוזקית, הכיבוש הבריטי-רוסי, רזא ח'אן - חזונו והרפורמות שהנהיג (חקיקה, חינוך, מאבק בממסד הדתי ומודרניזם)</p>	<p>דוד מנשרי. "איראן: בין אסלאם ומערב" (אוניברסיטה משודרת, 1996).</p> <p>ארליך, חגי. "המזרח התיכון בין מלחמות העולם" (ת"א: אוניברסיטה פתוחה):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ חלק ראשון, ספר א', עמ' 87-93. חלק שני, ספר ה', עמ' 253-286. 	<p>נדרשת קריאה מוקדמת, מתוך הספר של "האוניברסיטה המשודרת".</p>

6 – איראן בעידן המודרני: איראן המלוכנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
שלטון השאה	5	<p>התלמיד יכיר את הרפורמות שביקש השאה להוביל באיראן, בדרכה למודרניזציה והגמוניה אזורית.</p> <p>התלמיד יכיר את השפעות תמורות אלו על מיעוטים ובתוכם יהודי איראן.</p> <p>התלמיד יכיר את השפעות מדיניות השאה על התהליכים שהובילו להפלתו ועליית משטר חימיני.</p>	<p>מבצע "אייג'קס", "המהפכה הלבנה", רפורמת הקרקעות, רפורמת החינוך, הסמכת המולות, הסווא"כ, חגיגות 2,500 שנה למלכות כורש</p>	<p>דוד מנשרי. "משטר השאה - זרע הפורענות", "איראן במהפכה" (תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד). פרק ראשון.</p> <p>מנשרי, דוד. "היהודים תחת המלוכה הפהלוית והרפובליקה האסלאמית", בתוך: סעדון חיים (עורך), איראן, ירושלים: מכון בן צבי, (תשס"ו / 2006), ע"ע 55-68.</p> <p>מרטין קרמר. "השיעה המתחדשת", מחאה ומהפכה באסלאם השיעי (הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל אביב, תשמ"ו).</p>	<p>מצגת-שלטון השאה בתמונות הבניית מושג-מיון והשוואה והסקת הככלות שיאפשרו את הגדרת המושג המהפכה השיעית</p>
הסיבות למהפכה	5	<p>התלמיד יכיר את הסיבות לשני שלבי המהפכה - הפלת השאה ועליית חימיני לשלטון. זאת, על פי החתכים השונים - פוליטי (אופוזיציה רחבה ומאוחדת), כלכלי (פערים סוציאקונומיים מוקצנים) וחברתי (הובלת הממסד הדתי, התחזקות האקטיביזם השיעי, פאר השאה, דיכוי וחילוניות המשטר).</p>			<p>דיון כיתתי, הבניית מושג-מיון והשוואה והסקת הככלות שיאפשרו את הגדרת המושג המהפכה השיעית</p>

תכנית לימודים שכבת י"ב (90 שעות):

חלק א' – מזרח תיכון, יחב"ל וביטחון

תתי נושא:

1. פתיח לשנה + הנחיות לעבודת גמר
2. מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים
3. תפקיד המעצמות במזרח התיכון
4. תורת הביטחון של ישראל

חלק ב' - מסגרת לדיון באיום האיראני על ישראל

חלק א' – מזרח תיכון, יחב"ל וביטחון

1 – פתיח לשנת הלימודים + הנחיות לעבודת הגמר

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עבודת חקר שנתית שתוגש לציון הבגרות	16 שעות 6 שעות במליאה + 10 שעות פרטניות	התלמיד יתנסה בכתיבת עבודת מחקר בהיקף סמינריוני. נושא העבודה הוא לבחירה, אולם עליו לעסוק הוא בסוגיה המשלבת הן את איראן ואת ישראל. ניתן לכתוב עבודות שלא בהכרח תעסוקנה בנושאי חוץ וביטחון, אולם הסיכום, המסקנות וההשלכות צריכים להיות מכוונים לדרג קבלת ההחלטות בישראל (לדוגמה: מרד אזרחי במשטר, יסודות הכלכלה האיראנית, ישראל בראי מערכת החינוך האיראנית וכיו"ב).	עבודת סמינר איסוף מקורות ניתוח מקורות	על התלמיד לשלב מקור ראשוני אחד לפחות בעבודה. בתוך כך, ניתן לשלב תרגום של נאומים, כתבות חדשותיות, הצהרות רשמיות וכיוצא בזאת. מקורות מומלצים: אתר ממר"י, אתר המל"מ, אתרים באנגלית בחסות המשטר האיראני וכדומה.	התלמיד יתנסה בכלל שלבי כתיבת עבודת המחקר, ובתוך כך: הצעת מחקר (עד כעמוד) ואישורה, איסוף מקורות ואישורם, כתיבת ראשי פרקים ואישורם, כתיבת עבודת המחקר והצגה אפשרית שלה למול הכיתה (בע"פ/לוח/מצגת/מקורות).

2 – מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים

- מטרות – התלמיד יכיר את עיקרי התיאוריות והמושגים בדיסציפלינת היחסים הבינלאומיים, ככלי לניתוח יחסי החוץ במזה"ת ע"פ אסכולה זו.
- רעיון מרכזי – מוקד הפרק יעסוק בניתוח גיבוש ועיצוב מדיניות ברמה המדינתית, קרי - הריבון במסגרת המדינה. לפיכך, כלל המושגים והתיאוריות שיילמדו בסדנה זו יכוונו לכך שהתלמיד ישתמש בהם, בבואו לנתח את תהליכי קבלת ההחלטות והשפעת היחסים הבינלאומיים על הדרג המדיני במדינות המזרח התיכון.
- שיטה – מרבית תהליך הלימוד בפרק זו יתבצע בעבודה בקבוצות בכיתה אשר יעסקו ביישום התיאוריה, או לחילופין, דיון כיתתי בהצעת פתרונות ע"פ המודלים השונים. בפרקי ההשפעות השונות על עיצוב המדיניות יידרש התלמיד לבצע קריאה מקדימה לפני כל שיעור.

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
מבוא ליחב"ל	2	<p>התלמיד ידון בשאלות כגון:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מה הם יחסים בינלאומיים? • כיצד ניתן ללמוד אותם? • כיצד ניתן לחקור אותם? <p>התלמיד ייחשף לשאלות העומדות בבסיס חקר היחב"ל.</p>	<p>המשכיות, שינוי ומחזוריות בפוליטיקה העולמית; דימוי המציאות; דיסוננס קוגניטיבי; תמונת ראי; סדר יום עולמי.</p>	<p>קגלי צ'רלס, יוג'ין ויטקופף, "הפוליטיקה העולמית" (האוניברסיטה הפתוחה, 2002) עמ' 12-1</p>	<p>הצגה פרונטאלית של השאלות דיון כיתתי</p>
רמות ניתוח בחקר היחב"ל	2	<p>התלמיד יכיר את שלוש רמות הניתוח וישם מקרה בוחן בהתאם לתיאוריה</p>	<p>ניתוח ברמת היחיד, ניתוח ברמת המדינה, ניתוח ברמה הבינלאומית.</p>	<p>"הפוליטיקה העולמית", עמ' 13</p>	<p>הצגת הרמות חלוקה לקבוצות עבודה: התוצר הנדרש מכל קבוצה - ניתוח ידיעה חדשותית ע"פ כל אחת מרמות הניתוח</p>

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
גישות ותיאוריות - חלק א'	4	התלמיד יכיר את התפתחות המחשבה הריאליסטית, הנחות היסוד של הריאליזם וסוגי המערכת הבינלאומית, על פני הזמן. התלמיד יכיר אירועים מעצבים בזירה הבינ"ל על פני המערכות השונות.	ריאליזם, נאו-ריאליזם (מבניות), קונסטרוקטיביזם (חברתי)	"הפוליטיקה העולמית", 22-43	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור דיון כיתתי בשאלה איך אפשר לפתור את הסכסוך הישראלי-ערבי ע"פ גישות הריאליזם
גישות ותיאוריות - חלק ב'	5	התלמיד יכיר את התפתחות המחשבה הליברלית. את הנחות היסוד שלה ואת הקונטקסט ההיסטורי בה צמחה. התלמיד יתוודע לסיבות לשלום בינלאומי, על פי תיאוריה זו. התלמיד ייחשף למחלוקות בין התאוריה הליברלית לריאליסטית.	ליברליזם, נאו-ליברליזם (משטרים בינלאומיים); הביקורת הפוסטמודרנית (אין מערכת, יש שיח)	"הפוליטיקה העולמית", 22-43	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור. דיון כיתתי בשאלה איך אפשר לפתור את הסכסוך הישראלי-ערבי ע"פ גישות הליברליזם?
גורמים מעצבי מדיניות: אתגר הרציונליות	2	התלמיד יכיר את הבעיות האינהרנטיות בתהליך קבלות החלטות וקביעת מדיניות, הן במישור ההערכה (תמונה חלקית, לחץ הזמן) והן במישור החלופות (מוגבלות הדמיון, קשר מדיניות פנים-חוץ)	רציונליות ומגבלותיה, תהליך קבלת החלטות, התנהגות מספקת במעט, אשליית העלות, מדיניות חוצת קווים/משחקים דו-מישוריים, יציאה מן הסבך	"הפוליטיקה העולמית", 58-65	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור ניתוח תרחיש ביטחוני המאיים על מדינת ישראל

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
גורמים מעצבי מדיניות: המנהיג	2	התלמיד יתוודע לחשיבותם של מנהיגים בעשיית היסטוריה וקביעת החלטות מדיניות	מודל היחידים עושי ההיסטוריה, דימויי המנהיג החזק (כוחני?), הגבלות על היחיד השיעור ידון בשאלה הבסיסית האם מנהיגים מובילים מדיניות כיחידים או שמא הם מוגבלים כיחידים למול גורמי השפעה אחרים (ממשלה, בירוקרטיה, המערכת הבינלאומית ועוד)?	"הפוליטיקה העולמית", 71-76	דיון פתוח בכיתה בו יוצגו הדילמות על התלמידים להעלות דוגמאות של מנהיגים
גורמים מעצבי מדיניות: הבירוקרטיה	2	התלמיד יגיע להיכרות עם החשיבות של גורמי השפעה במערכת הפוליטית. לתלמידים יודגש כי קיימים גם ארגונים וגורמי השפעה א-רשמיים, אשר במזה"ת מאופיינים בשסעים עדתיים, אתניים ודתיים - ממסד דתי, מוסלמים נוצרים, לבנון ועדותיה ועוד.	פקידות, מודל הפוליטיקה הבירוקרטית, רשתות מדיניות, חשיבה קבוצתית	"הפוליטיקה העולמית", 65-71	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור תרגיל בכיתה - המורה ישמש כראש הממשלה ויצג בעיה מדינית על הפרק.
גורמים מעצבי מדיניות: שחקנים לא-מדינתיים	2	התלמיד יכיר את האתגרים שמדינת הלאום (הריבון) נאלצת להתמודד עמה בעידן הגלובאלי: הקשיים בגיבוש מדיניות לאומית כאשר מנגד ניצבים אתגרים ואיומים שלמדינה,	לאומיות ואתניות (התנגשות הציביליזציות), תנועות דתיות, ארגוני טרור, תאגידים בינלאומיים, NGO's, חנק המדינה	הפוליטיקה העולמית פרק 7	נדרשת קריאה מוקדמת לשיעור. הצגת סטטיסטיקות בכיתה. שיח טיעוני-התלמיד יצטרך לטעון

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		לכאורה, קשה להכיל, בדגש על השפעות גלובאליות המצויות בשטחה הריבוני-טריטוריאלי (תאגיד בינלאומי, מיעוט שהוא רוב במדינה אחרת, תנועות דתיות, ארגונים בינלאומיים הפועלים בשטחה וכדומה).			טענה לעלות אפשרויות שונות להצדקתה ולגבש דעה ביקורתית עליה
מבחן מסכם					

3 – תפקיד המעצמות במזרח התיכון

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
<p>תקופת המלחמה הקרה: מדיניות המעצמות בעולם דו-קוטבי</p>	2	<p>התלמיד יכיר את התיאוריה לפיה המזה"ת מהווה זירה להתנגשות המעצמות בזירה הבינלאומית. בתוך כך, ידע לאפיין סכסוכים מקומיים להם יש אספקלריה ביחסים הבינלאומיים בין המעצמות.</p> <p>התלמיד יידע לאפיין את עיקרי קווי המדיניות של ארה"ב ובריה"מ בתקופת המלחמה הקרה במרחב המזה"ת.</p> <p>התלמיד יכיר את השפעת היחסים בין הממשל האמריקני ליהדות ארה"ב על המזה"ת, בדגש על ישראל.</p>	<p>אסטרטגיית התגמול הגמיש, יכולת ההתערבות האמריקאית בזירות מרוחקות, יחסי ארה"ב-סעודיה ואינטרס הנפט (תלות דו-צדדית), רכבת אוורית, נשק אמריקאי נגד נשק סובייטי, היחסים המיוחדים בין ישראל וארה"ב, אמברגו הנפט והשלכותיו</p>	<p>ארנון גוטפלד, "ימניקל גראס ליסופה במדבר": התפתחות יכולות ההתערבות האמריקנית במזרח התיכון 1974-1991, "פוליטיקה ויחסים בינלאומיים 22, 1-25 (2012).</p> <p>אברהם בן צבי, "שורשי ההתנהגות הסובייטית", "ארצות הברית בזירה הבין-לאומית מאז 1945" (האוניברסיטה הפתוחה, 2006).</p> <p>מיכאל י' כהן, "טרומן, הקול היהודי והקמת מדינת ישראל", זמנים: רבעון להיסטוריה, (אוניברסיטת תל אביב, מרכז זלמן שזר לחקר תולדות העם היהודי, האוניברסיטה הפתוחה).</p>	<p>מטלת הגשה:</p>
<p>תרגיל ניתוח מקור ראשוני</p>	4	<p>התלמיד יתמודד עם שאלות מנחות לקריאת המקור:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. כיצד היית מנסח את האינטרס האמריקני במזה"ת? 2. מהו ההישג הנדרש מבחינת האמריקאים במנגנון הסיום לאחר המלחמה? 3. באיזה צד תומכים האמריקאים - הישראלי או הערבי? 	<p>התכתבויות קסיניגר</p>	<p>דיון בכיתה</p> <p>התלמידים יקבלו את המאמר</p>	

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
			<p>4. היכן ארה"ב מוכנה לסייע לישראל והיכן לא? מדוע לדעתכם?</p> <p>5. על סמך אלו פרמטרים הממשל האמריקאי קבע את כמות וסוג האספקה לצה"ל?</p> <p>6. מה בריה"מ מעוניינת להשיג במלחמה? כיצד היא פועלת להשיג זאת?</p>		<p>והשאלות לדיון טרם השיעור</p>
קריסת מסך הברזל: מדיניות המעצמות בעולם חד-קוטבי במגמה לרב-קוטביות	2	<p>התלמיד יכיר את ההגמוניה האמריקאית ששררה במזה"ת בשנות ה-90 לאחר קריסת בריה"מ.</p> <p>התלמיד יכיר את חזרתה של רוסיה לזירה המזרח-תיכונית בשנות האלפיים וידע לאפיין את מעורבותה בזירות השונות במרחב (בדגש על סוריה, איראן והציר הימי ים שחור-ים תיכון).</p>	<p>אפרים ענבר, "המשוואה האסטרטגית החדשה במזרח הים-התיכון", מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים, עיונים בביטחון המזרח התיכון מס' 109</p> <p>ערן, מגן ושטיין, "המעצמות במזרח-התיכון מהלכות על חבל דק", בתוך: הערכה אסטרטגית לישראל 2011, המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב, 2011</p> <p>צבי מגן, "רוסיה במזרח התיכון – מדיניות במבחן", מזכר 118, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב, תל אביב, יוני 2012</p>	<p>דיון כיתתי הבניית המושג</p>	

4 - תורת הביטחון של ישראל

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
תפיסת הביטחון של ישראל	5	<p>התלמיד יכיר את עיקרי תפיסת הביטחון ומשמעותה</p> <p>התלמיד ילמד להכיר את מיפוי האיומים, מיפוי הכלים האסטרטגיים של ישראל ועיסוק בשאלה האם נדרשת תפיסה חדשה לישראל?</p>	<p>שלוש תקופות גיבוש ביטחון לאומי פיתוח תפיסה של ביטחון לאומי מרכיבי הביטחון הלאומי של ישראל איומים והזדמנויות בביטחון לאומי איום קיומי איום אסטרטגי</p>	<p>יצחק בן-ישראל. "תפיסת הביטחון של ישראל" (ת"א : אוניברסיטה משודרת).</p>	
זיהוי ומיפוי איומי ביטחון לאומי	4				

חלק ב' – המאזן הגיאוגרפי-אסטרטגי בין ישראל ואיראן

1. איראן בעידן המודרני: איראן המהפכנית
2. ייצוא המהפכה": אידיאולוגיה ויישום במזה"ת
3. מאזן הכוחות במזה"ת: איראן, ערב וישראל
4. תכנית הגרעין האיראנית
5. "המהפכה" הירוקה
6. סיכום – הצגת עבודת חקר מסכמת

6 – איראן בעידן המודרני: איראן המהפכנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הפלת השאה והמהפכה האסלאמית	3	התלמיד יכיר את האירועים המרכזיים שהובילו להפלת משטר השאה. התלמיד יכיר את החלוקה בין שני השלבים שהובילו למהפכה	משמרות המהפכה, עלי שריעתי, הגליית חימיני לפריז, הברחת הקלטות לאיראן, כיכר אזאדי, "יום שישי השחור", המחאה בחודש מוחרם, ג'האד נגד השאה, "קומיטה", משה"מ, "מוג'הידין ח'לק", שמאל קומוניסטי באיראן, ליברלים	אפרים קרש. "איראן – אנטומיה של מהפכה", "מערכות" 268, אפריל 1979.	מצגת+ סרטים פרויקט ה-BBC).
התמודדות המשטר האיראני עם ערכי המהפכה	3	התלמיד יכיר ויגבש דעה אודות הדילמות המרכזיות במדיניות	לאומיות ואסלאם באיראן הפוסט מהפכנית, מדיניות עלי חאמנאהי, מדיניות רפסנג'אני, מדיניות	מנשרי דוד. "איראן האסלאמית – בין תורה מהפכנית ואינטרסים לאומיים", האסלאם הפונדמנטליסטי: אתגר	דיון בשיעור

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
לאחר פטירת חימיני		החוץ המהפכנית האיראנית	<p>חאתמי, קשיים כלכליים לאחר המלחמה בעראק</p> <p>האם המשטר מהפכני יותר או לאומי יותר? עד כמה המשטר האיראני נאמן למהפכה האיראנית מאז 1979?</p>	<p>ליציבות אזורית, ת"א, מרכז דיין, 1993, ע"ע 19-33.</p>	
מלחמת איראן-עיראק	2	<p>התלמיד יכיר את הנסיבות שהובילו למלחמה.</p> <p>התלמיד יכיר את הסטגנציה האופרטיבית בשדה הקרב</p> <p>התלמיד יכיר את הסיבות למשכה של המלחמה כמעט כעשור.</p>	<p>מרטיריות, ילדי המפתחות, משמרות המהפכה במלחמה, שימוש בנב"ק, פרשת איראן-קונטרס</p>	<p>מיכאל אפל. "עיראק – מהפכה, מלוכה, רודנות", המזרח התיכון בימינו (האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב, 2005). עמודים 266-273</p> <p>אפרת הראל. "דת ולאומיות: שאלת הזהות האיראנית בזמן מלחמת איראן-עיראק", איראן אנטומיה של מהפכה (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009)</p>	<p>דיון בשיעור מצגת הבניית מושג</p>

7 – "ייצוא המהפכה": אידיאולוגיה ויישום במזה"ת

נושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
עקרונות המהפכה האסלאמית	3	התלמיד יכיר את המושגים המרכזיים באידיאולוגיית המשטר האיראני המהפכני התלמיד יכיר וידע לאפיין את הקשר האינהרנטי בין מדיניות הפנים ושימור יציבות המשטר באיראן ובין מדיניות החוץ המהפכנית של המשטר האיראני	מוג'תהדון, מקלד, מראג'עי-תקליד, איתאללה עט'מא, מהפכה שיעית/מהפכה בשיעה, ולאית-יפקיה, חכומת-י אסלאמי, כשף אל-אסראר, תיאוריית המעגלים של חי'מיני (איראן-משטרי ערב-המערב), "המדוכאים והנדכאים עלי אדמות"	מנשרי דוד. "המהפיכה האסלאמית באיראן: המימד השיעי", מחאה ומהפיכה באסלאם השיעי, קרמר מרטין (עורך), מרכז משה דיין, אוניברסיטת תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 1985, עמודים 31-59 גם להיעזר בפרקיו הראשונים של ספרו של שאול שי. "ציר הרשע: איראן, חזבאללה והטרור האסלאמי", 2003 מומלץ להיעזר באתרים INSS, ממר"י, מרכז משה דיין ומרכז בס"א	דיון בכיתה הצגת עבודה צוותיות בעזרת מצגת המתארת את ייצוא המפכה והשימוש בטרור של איראן נגד אחת מן המדינות הרלבנטיות
הציר איראן-חזבאללה	5	התלמיד יכיר את תולדות הקמת ומיסוד חזבאללה בלבנון, את היחסים בין המשטר לארגון וכן את הדילמות במימוש המדיניות מצד כל אחד מהצדדים.	ולאית-יפקיה הלכה למעשה, הזרוע הצבאית של חזבאללה, הזרוע האזרחית של חזבאללה, מקורות המימון של הארגון, צירי שיתוף הפעולה עם המשטר, מימוש אינטרסים איראניים ע"י הארגון, לבנון כזירה לוקאלית למימוש החתירה האיראנית להגמוניה אזורית	אייל זיסר. "המעורבות האיראנית בלבנון - שורשיה, מהלכה ויעדיה", צבא ואסטרטגיה (המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב). כרך 3, גיליון 1, מאי 2011	מצגת+סרטונים קבלת החלטות – ניתוח הבעיה, העלאת נקודת מבט, העלאת אפשרויות להכרעה ובחירת הכרעה מועדפת

נושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
ייצוא המהפכה השיעית בשאר המזה"ת	3				הצגת עבודות התלמידים בכיתה

8 – מאזן הכוחות במזה"ת: איראן, ערב וישראל

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
הצגת תיאוריית "המשולש"	3	התלמיד יכיר את עיקרי התיאוריה, לפיה תקופות שונות במאזן הגיאו-פוליטי במזה"ת מאופיינות בהובלת התמורות האזוריות על ידי כל אחת מהשחקניות; לצד הסייגים ממנה, דוגמת מיקומה של תורכיה במרחב. בצירוף העובדה כי ישראל מובילה זה עשרות שנים במאזן העוצמה הצבאית, ומיקומן של המעצמות והמערב במשוואה זו.		עוזי רבי. העולם הערבי לנוכח מעמדה העולה של איראן", זמן איראן (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009)	דיון בכיתה ניתוח, שאילת שאלות השערת ומסקנות.
"ברית הפריפריה": הציר ישראל-איראן	2	התלמיד יכיר את תולדות גיבוש "הברית" הבלתי כתובה על ידי בן-גוריון. התלמיד יידע למפות את האינטרסים של הצדדים השונים בקיום "הברית". התלמיד יכיר כיצד "הברית" בוצעה הלכה למעשה (נציגויות, מכירת נשק, שת"פ מדעי,		ברוך גלעד. "תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל", מדינת ישראל ארכיון המדינה (ירושלים, 2011). כרך שלושה-עשר: 1958-1959	דיון בכיתה הבניית מושג

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
		היעדר חסות מדינית על בימת היחסים הבינלאומיים וכיו"ב).			
המהפכה האיראנית: ראשית הסכסוך הישראלי-איראני	3	<p>התלמיד יכיר את יחסה של השיעה לישראל על בסיס הטינה הבסיסית ליהדות.</p> <p>התלמיד יידע לנתח מדוע איראן "שינתה את עורה" והפנתה עורף לעמיתיה בתקופת השאה – ישראל וארה"ב.</p> <p>התלמיד יידע לתאר כיצד חרפו גם הסכסוך האיראני-ערבי (המלחמה עם עיראק של צדאם חסין, פרשת איירונגייט) וגם הסכסוך עם ישראל (חזבאללה בלבנון).</p>		<p>שגב שמואל. " המהפכה האיראנית והשפעתה על מעמדן של ישראל ומדינות ערב", המשולש האיראני, ת"א, מעריב, ע"ע 110-82</p>	דיון בכיתה
"הסהר השיעי": מאבקים פנים אסלאמיים במזה"ת	4	<p>התלמיד יידע לנתח את השסעים העוטפים את המאבקים הפנים-אסלאמיים במזה"ת בהקשרים הבאים: סונים-שיעים, איראנים-ערבים, מהפכנות-משטרי נשיאות ערביים.</p> <p>התלמיד יידע לתאר כיצד כל אחד מהצדדים עושה שימוש ברטוריקת הסכסוך, על מנת לקדם אינטרסים פרטיקולאריים אחרים (פנימיים, לאומיים, כלכליים וכדומה).</p>		<p>ח'אלד שיח' אחמד. "איראן והשיעה כמקור לסכנה בתקשורת הבין-ערבית", זמן איראן. סקירה מספר 30, 20 מרץ 2012</p>	<p>דיון בכיתה מיומנות פתרון בעיות – התלמיד ינתח את הבעיה, יבחן היבטים שונים שלה, ישווה ין הפתרונות ויבחר פתרון מועדף</p>

9 – תכנית הגרעין האיראנית

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
תוכנית הגרעין האיראנית: היסטוריה ומדיניות	5	<p>התלמיד יכיר את השתלשלות תוכנית הגרעין האיראנית, מעידן השאה ועד ימינו.</p> <p>התלמיד יכיר את מדיניות המשטר האיראני סביב תוכנית הגרעין, בדגש על הגדרתה כ"פרויקט לאומי".</p>		<p>היסטוריה –</p> <p>סרן ט', "מדיניות הגרעין האיראנית: רציונל, יעדים ודרכי פעולה", מערכות 399, פברואר 2005</p> <p>מדיניות הגרעין –</p> <p>ראה המקור בשיעור הבא, "מכללת נתניה"</p>	<p>דיון</p> <p>מטלה לתלמידים לנתח את המדיניות של אחד מגורמי הכוח בזירה הבינלאומית (עד שני עמודים)</p>
המאמצים הבינלאומיים לבלימת תוכנית הגרעין	5	<p>התלמיד יכיר את המדיניות גורמי הכוח בזירה הבינלאומית (ארה"ב, רוסיה, סין, אירופה, ישראל ומדינות ערב) בנוגע לתוכנית הגרעין של המשטר האיראני.</p> <p>התלמיד יכיר צמתים מרכזיים בניסיון המעצמות לבלום את התקדמות התוכנית.</p> <p>התלמיד ינתח את "הקווים האדומים" של המערב ושל ישראל, לקראת עידן אפשרי של "איראן גרעינית".</p>		<p>"שאיפות איראן להגמוניה אזורית" (סקירת יום עיון במכללה האקדמית נתניה, נובמבר 2010)</p> <p>גוז'נסקי ולרנר. "איראן: סימולציה אסטרטגית", המכון למחקרי ביטחון לאומי, ת"א, ינואר 2012</p>	<p>הצגת עבודות התלמידים, כאשר יעשה שימוש בממצאיהם לטובת פריסת מדיניות כל אחד מגורמי הכוח המרכזיים על ידי המורה</p>

10 – "המהפכה" הירוקה באיראן

הנושא	מס' שעות הלימוד	המטרות האופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך ההוראה
המשבר הפנימי סביב בחירות 2009 ובלימתו	5	התלמיד יבין את הרקע לפרוץ המשבר ותנועת המחאה ברחובות טהראן. ניתוח כישלון המחאה, תוך שימוש בכלים השוואתיים למהפכות העבר באיראן.	ראשית הטלטלה האזורית, בחירות 2009, מיר-חסין מוסוי, המרחב הקיברנטי בעת המחאה ("מחאת הטוויטר"), נדה אקא-סולטאן	ליאורה הנדלמן-בעבור, "מחאה בשידור חי: הרפובליקה האסלאמית והמהפכה הירוקה ברשת", זמן איראן מס' 10, יולי 2009. קם אפרים. "המשבר הפנימי באיראן", עדכן אסטרטגי (המכון למחקרי ביטחון לאומי, נובמבר 2009). "ההפגנות באיראן: האם ראשיתה של מהפכה אזרחית?", אתר ממר"י (19 יוני 2009).	קריאה מוקדמת של המאמרים לשיעור. השיעור יוקדש לסקירה קצרה של האירועים והשוואה למהפכות העבר, תוך דיון כיתתי בשאלה – מדוע כשלה המחאה? מיומנות השוואה
סיכום					הצגת עבודת חקר מסכמת – מיומנויות חקר – ניתוח שאלת חקר, העלאת שאלת חקר, השערות, מיזוג מידע והסקת מסקנות.

**עבודת החקר המסכמת תוגש למעריך חיצוני
סה"כ 90 שעות לשנה ב' (+ תוספת שעות ההנחיה הפרטנית)**

יא. דרכי הערכה של התלמידים

במסגרת לימודי התכנית ישולבו מגוון דרכי הערכה:

- קבוצות דיון בנושאים אקטואליים בזיקה לתכנית הלימודים
- הגשת עבודות יחידניות וצוותיות
- משימות חיפוש מורכבות אחרי ידע ונתונים פיזיים ברשת (בדגש על מיומנויות המחקר המודיעיני)
- מבחני ידע וניתוח אירועים
- אנסינים על מאמרי דעה / נאומים / חוות דעת
- דו"חות צפייה בסרטים
- סיורים מודרכים במוזיאונים ובמוסדות תרבות (כגון: מוזיאון האסלאם, מוזיאון צה"ל).

הדגש של התכנית הוא על יישום כלים פרקטיים של ניתוח, חשיבה, ביקורת, כתיבה ואיסוף חומר - ופחות על שינון וקריאה חד-מימדית. כך, נשלב מגוון מקורות, דוגמת קריאה מחקרית, עיון ואיסוף במקורות ראשוניים, צפייה בתכנים ויזואליים ועידוד דיון וגיבוש חשיבה מחקרית עצמית ועצמאית של התלמיד. ההוראה תשאף לשלב תהליכי למידה מהם יפיקו התלמידים עניין והנאה.

68

כחלק מהרצון לחבר את התלמידים לרוח 'אליאנס', (אדם, חברה סביבה) הוספנו לדרכי ההוראה מיומנויות שיסיעו להם בעולם האקדמי. לכן, דרכי ההערכה העיקריים שבהם נשתמש יהיו מבוססים על עבודות, תוך ליווי והנחיה צמודות שלהם נקדיש שעות פרטניות מצוות המגמה וכן ממורי האזרחות וההיסטוריה. בנוסף לאלה, התלמידים יזכו להרצאות נוספות מעולי איראן, בני הדת הבהאית בחיפה, אנשי מדיה וכן מרצים נוספים מישראל כדי להעניק זווית אישית יותר.

בלימודי הביטחון והמודיעין יידרשו מסיימי התכנית להגיש עבודה מסכמת יחידנית בעלת היבטים מחקרניים – עיוניים ומעשיים (למשל - הצגת מסקנות והמלצות לפיתוח מדיניות לאומית בסוגיה נתונה). עבודת הסיום היחידנית תבוצע בשלבים מונחים על ידי החונך, כאשר בכל שלב ייבחן תוצר הביניים וינתנו הערכה והערות לשיפור. ההערכה המסכמת הסופית תינתן לעבודה היחידנית שתוגש בסוף כיתה י"ב. חלק מציון ההערכה יתייחס גם לדרך הצגת העבודה על ידי התלמיד וההגנה עליה תאפשר לתלמיד לצבור ניסיון בעמידה מול קהל. עבודת החקר היחידנית תהווה את ציון הבגרות בתחום הביטחון והמודיעין ולימודי איראן. עבודה זו תיבחן על ידי מעריך חיצוני. העבודה בצוותים מחנכת לערכים של עבודה בשיתוף פעולה, סיוע לאחר, מו"מ ופשרות. בכל עבודה צוותית יוגשו גם רפלקציה אישית של כל חבר צוות ורפלקציה קבוצתית. במסגרת הרפלקציה יצטרכו התלמידים להעיד על חוזקות/חולשות שנתגלו תוך כדי העבודה, תוך התייחסות גם להיבט הרגשי סביב ביצוע העבודה בצוות. תלמידי ביה"ס הלומדים גם מקצועות מוגברים אחרים (כגון תקשורת) יוכלו לשלב בעבודת החקר היחידנית גם תוכן וידע מדיסציפלינות אחרות.

עבודותיו של כל תלמיד תישמרנה כ"תלקיט" (פורטפוליו) כתוב או דיגיטלי שיהיה אחד המרכיבים שימשו את המורה בהערכה המסכמת של התלמיד עם סיום לימודיו.

לימודי השפה :

תלמידים יתקבלו ללימודי התכנית גם ללא ידע קודם בפרסית או בערבית. השאיפה היא לקיים את השיעורים על טהרת השפה הפרסית ככל הניתן. התלמידים ילמדו את הבסיס לשפה : בסוף לימודיו, התלמיד יוכל להבין טקסטים שכוללים בעיקר מילים וביטויים נפוצים, יומיומיים, או הנוגעים ישירות לחייו, וכן תיאורי אירועים, רגשות ושאיפות ומכתבים אישיים. בתחום הבנת הנשמע, יוכל התלמיד להבין את המסר העיקרי בדיבור ברור ותקני בנושאים המוכרים לו, וכן את עיקרי הדברים בתוכניות רדיו וטלוויזיה בתחומי אקטואליה ובתחומי העניין שלו, כאשר הקריין מדבר ברור ולאט. התלמיד יוכל להתמודד בשיחה עם רוב המצבים שעשויים להתעורר בנסיעה לאיראן (או לשוק לוינסקי, בו קיימת קהילה של יוצאי איראן), ולהשתתף ללא הכנה מוקדמת בשיחות פשוטות בנושאים מוכרים. הוא יוכל לחבר משפטים וביטויים פשוטים כדי לתאר בעל-פה חוויות ואירועים, את חלומותיו ושאיפותיו, וכן להסביר בקצרה דעות ותוכניות, לתמצת עלילות של סרטים וספרים ולבטא את תחושותיו לגביהם. בתחום ההבעה בכתב, התלמיד יוכל לכתוב טקסט קצר וקוהרנטי על נושאים מוכרים (יומיומיים או בתחום העניין שלו), ולכתוב מכתבים אישיים המתארים חוויות ורשמים. גם בלימודי השפה נשאף לקיים תהליכי חקר וגילוי עצמי : באוצר המילים נשאף להבנת המשמעויות מתוך דמיון ללשונות אירופה או לערבית (הדומה לעברית), או מתוך הקשר. בהמשך יתרגלו התלמידים קטעי טקסט קצרים ובסיסיים לתרגול ידיעת השפה. בשלבים אלו עיקר המאמץ יושקע בשינון מילים, פעלים ושמות.

במהלך הוראת השפה ייעשה שימוש באמצעי מדיה מגוונים (כמו : טקסטים כתובים, קבצי קול, וידאו, מצגות ללמידה עצמית).

בנוסף לתחומים הקשורים לשפה ולספרות, ייחשפו התלמידים לתחומי תרבות מגוונים כגון : מוסיקה, ספורט, פוליטיקה, תקשורת, מגדר ויצירות קולנוע ואומנות.

נשאף לחשוף את התלמידים למגוון של טקסטים ועולמות תוכן שונים, ולהתאים את הטקסטים שמהם לומדים את השפה לנושאי התרבות הנלמדים במקביל.

דרכי הערכה מסכמות :

3 יח"ל :

בסיום כיתה י"א ייבחנו התלמידים בשאלון ייחודי – יחידה אחת בשפה פרסית ותרבות איראן.

בסיום כיתה י"ב ייבחנו התלמידים בשאלון ייחודי – שתי יחידות לימוד נוספות בשפה פרסית ותרבות איראן : **יחידה אחת בשפה פרסית ותרבות ויחידה נוספת – בחינה**

בע"פ של פרסית מדוברת. יש להקצות לנו סמל מקצוע נוסף לבחינה בע"פ

2 יח"ל :

בסיום כיתה י"ב יגישו התלמידים עבודת חקר סמינריונית באחד מתחומי הידע בלימודי ביטחון ומודיעין.

לימודי ביטחון, מודיעין ומזרח תיכון

1. טולדאנו. "איך לא להבין את הערבים" : <http://www.meisai.org.il/?p=884>
2. שמיר, שמעון. "מדריך לכתובה בנושאי המזרח התיכון ואפריקה" (החוג להיסטוריה של המזרח"ת ואפריקה, אוניברסיטת ת"א).
3. הקדמה תיאורטית – מצ"ב.
4. לבציון, אפרת, טלמון-הלר. "האסלאם - מבוא להיסטוריה של הדת" (האוניברסיטה הפתוחה).
5. אוריה שביט. "שקיעת המערב ועליית האסלאם בהגות ערבית-מוסלמית: שלושה גלגולים של נבואה", שקיעת המערב, עליית האסלאם (הקיבוץ המאוחד, 2010) – מצ"ב.
6. אתר ממר"י. "התרחבות מעגל ההתנגדות הסונית להכרזה על הקמת הח'ליפות האסלאמית" (17 אוגוסט 2014) : http://www.memri.org/cgi-webaxy/sal/sal.pl?lang=he&ID=107345_memri&act=show&dbid=articles&dataid=3696
7. אלי כדורי. "דמוקרטיה והתרבות הפוליטית הערבית" (הוצאת כרמל, 1993) – מצ"ב.
8. קרטין, גלס וגל. "המזרח התיכון בפתח המאה ה-21", מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה, הוצאת משרד החינוך.
9. טולדאנו. "מבוא לתולדות האימפריה העות'מאנית" (האוניברסיטה המשודרת).
10. ארליך, חגי. "מבוא להיסטוריה של המזרח התיכון בעת החדשה" (האוניברסיטה הפתוחה).
11. ארליך, חגי. "המזרח התיכון בין מלחמות העולם" (האוניברסיטה הפתוחה).
12. ספר תוד"א עדכני של מודיעין זרוע היבשה (בספר משנת 1994 - עמודים 12-30).
13. קגלי צ'רלס, יוג'ין ויטקופף. "הפוליטיקה העולמית" (האוניברסיטה הפתוחה, 2002).
14. ארנון גוטפלד, "מניקל גראס ליסופה במדבר": התפתחות יכולות ההתערבות האמריקנית במזרח התיכון 1974-1991 " – מצ"ב.
15. אברהם בן צבי. "שורשי ההתנהגות הסובייטית", "ארצות הברית בזירה הבין-לאומית מאז 1945" (האוניברסיטה הפתוחה, 2006) – מצ"ב.
16. מיכאל י" כהן. "טרומן, הקול היהודי והקמת מדינת ישראל", זמנים, אוניברסיטת תל-אביב – מצ"ב.
17. התכתבויות קיסינג'ר – מצ"ב.
18. אפרים ענבר. "המשוואה האסטרטגית החדשה במזרח הים-התיכון", מרכז בגין-סאדאת למחקרים אסטרטגיים, עיונים בביטחון המזרח התיכון מס' 109 : <http://besacenter.org/wp-content/uploads/2014/08/Booklet109.pdf>
19. ערן, מגן ושטיין. "המעצמות במזרח-התיכון מהלכות על חבל דק", בתוך : הערכה אסטרטגית לישראל 2011, המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב, 2011 : [http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/\(FILE\)1316700904.pdf](http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/(FILE)1316700904.pdf)

20. צבי מגן. "רוסיה במזרח התיכון – מדיניות במבחן", מזכר 118, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל אביב, תל אביב, יוני 2012 : <http://www.inss.org.il/uploadImages/systemFiles/Magen%20-%20Hebrew.pdf>
21. יצחק בן-ישראל. "תפיסת הביטחון של ישראל" (ת"א: אוניברסיטה משודרת) : <http://sectech.tau.ac.il/node/142>
22. מקורות לקורס עיון בשאלות המחקר אודות הסכסוך הישראלי-ערבי במזה"ת – מצ"ב.
23. מיכאל אפל. "עיראק – מהפכה, מלוכה, רודנות", המזרח התיכון בימינו (האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב, 2005). ראה : <http://www.kotar.co.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=92967574>
24. ברוך גלעד. "תעודות למדיניות החוץ של מדינת ישראל", מדינת ישראל ארכיון המדינה (ירושלים, 2011). כרך שלושה-עשר : 1959-1958 : <http://www.archives.gov.il/NR/rdonlyres/94C10C0B-356A-4085-8A09-DEF25003EB59/0/Teudot13.pdf>
25. עמוס גלבע, אפרים לפיד "מלאכת מחשבת" ידיעות אחרונות, 2008
26. תמר הרמן, "מלמטה למעלה" תנועות חברתיות ומחאה פוליטית", טרור, האוניברסיטה הפתוחה, 1997
27. ארנון סופר "נהרות של אש" עם עובד, הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה, 1992
28. אהרון זאבי פרקש, דב תמרי, "ואיך נדע" שיחות על מודיעין ידיעות אחרונות 2011
29. שמואל אבן, עמוס גרנית "קהילת המודיעין הישראלי-לאן?" "המכון למחקרי ביטחון לאומי
30. גל אופירה, קרטיין אמנון וגלס יוסף, המזרח התיכון בפתח המאה ה-21, מטח, 2003.
31. גוז'נסקי יואל והלר מרק, שנה לאביב הערבי: השלכות אזוריות ובינלאומיות, המכון למחקרי ביטחון לאומי, אוניברסיטת תל-אביב, 2012.
32. הורביץ נרי (עורך), דת ולאומיות בישראל ובמזרח התיכון, עם עובד, 2002
33. קוזמא ליאת תולדות האסלאם ומדינות המזרח התיכון בעת החדשה(הוצאת רכס 2019)
34. סמואל הנטינגטון, התנגשות הציביליזציות, הוצאת שלם, 2003

35. רונו כהן, פרסית – ספר לימוד בהוצאת המרכז האוניברסיטאי אריאל, 2009
36. סולי שאהורר וערן סגל, המפרץ הפרסי – כוונים חדשים במחקר אינטרדיספליני, הוצאה לאור כתב. 2014
37. איתן קולברג. "השיעה: סיעתו של עלי", מרטין קרמר (עורך) "מחאה ומהפכה באסלאם השיעי" – מצ"ב.
38. דוד מנשרי. "איראן: בין אסלאם ומערב" (אוניברסיטה משודרת, 1996).
39. דוד מנשרי. "משטר השאה - זרע הפורענות", "איראן במהפכה" (ת"א: הוצאת הקיבוץ המאוחד) – מצ"ב.
40. מרטין קרמר. "השיעה המתחדשת", מחאה ומהפכה באסלאם השיעי (הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל אביב, תשמ"ו) – מצ"ב.
41. אפרים קרש. "איראן – אנטומיה של מהפכה", "מערכות" 268, אפריל 1979: <http://maarachot.idf.il/PDF/FILES/8/108948.pdf>
42. מנשרי דוד. "איראן האסלאמית – בין תורה מהפכנית ואינטרסים לאומיים", האסלאם הפונדמנטליסטי: אתגר ליציבות אזורית, ת"א, מרכז דין, 1993: - מצ"ב.
43. אפרת הראל. "דת ולאומיות: שאלת הזהות האיראנית בזמן מלחמת איראן & עראק", איראן אנטומיה של מהפכה (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009)
44. מנשרי דוד. "המהפכה האסלאמית באיראן: המימד השיעי", מחאה ומהפכה באסלאם השיעי, קרמר מרטין (עורך), מרכז משה דין, אוניברסיטת תל אביב, הקיבוץ המאוחד, 1985) – מצ"ב.
45. שאול שי. "ציר הרשע: איראן, חזבאללה והטרור האסלאמי", 2003 – אינו ספר חובי לתוכנית, אך פרקיו הראשונים מומלצים להבנת עיקרי המהפכות האיראנית.
46. אייל זיסר. "המעורבות האיראנית בלבנון - שורשיה, מהלכה ויעדיה", צבא ואסטרטגיה (המכון למחקרי ביטחון לאומי, תל אביב). כרך 3, גיליון 1, מאי 2011 – מצ"ב.
47. עוזי רבי. העולם הערבי לנוכח מעמדה העולה של איראן", זמן איראן (הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2009) – מצ"ב.
48. שגב שמואל. "המהפכה האיראנית והשפעתה על מעמדן של ישראל ומדינות ערב", המשולש האיראני, ת"א, מעריב, ע"ע 82-110.
49. ח'אלד שיח' אחמד. "איראן והשיעה כמקור לסכנה בתקשורת הבין-ערבית", זמן איראן. סקירה מספר 30, 20 מרץ 2012.
- <http://humanities.tau.ac.il/iranian/he/home-he/9-iran-pulse-he/47-30>
50. סרן ט', "מדיניות הגרעין האיראנית: רציונל, יעדים ודרכי פעולה", מערכות 399, פברואר 2005: <http://maarachot.idf.il/PDF/FILES/4/110614.pdf>
51. "שאיפות איראן להגמוניה אזורית" (סקירת יום עיון במכללה האקדמית נתניה, נובמבר 2010): <http://www.netanya.ac.il/ResearchCen/StrategicDialogue/AcademicPub/Documents/Irans%20Ambitions%20for%20Regional%20Hegemony%20-%20Hebrew.pdf>
52. גוז'נסקי ולרנר. "איראן: סימולציה אסטרטגית", המכון למחקרי ביטחון לאומי, ת"א, ינואר 2012: [http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/\(FILE\)1327580765.pdf](http://heb.inss.org.il/uploadimages/Import/(FILE)1327580765.pdf)

53. ליאורה הנדלמן-בעבור. "מחאה בשידור חי: הרפובליקה האסלאמית והמהפכה הירוקה ברשת", זמן איראן מס' 10, יולי 2009 :
<http://humanities.tau.ac.il/iranian/he/home-he/9-iran-pulse-he/67-10>
54. קם אפרים. "המשבר הפנימי באיראן", עדכן אסטרטגי (המכון למחקרי ביטחון לאומי, נובמבר 2009) :
<http://www.inss.org.il/uploadImages/systemFiles/116%20-%20%D7%90%D7%A4%D7%A8%D7%99%D7%9D%20%D7%A7%D7%9D%2025.6.2009.pdf>
55. "ההפגנות באיראן: האם ראשיתה של מהפכה אזרחית?", אתר ממר"י (19 יוני 2009) :
http://www.memri.org.il/cgi-webaxy/sal/sal.pl?act=show&ID=107345_memri&lang=he&dbid=articles&dataid=2045
56. חגי רמי האידאולוגיה של המהפכה האיראנית כפי שהיא משקפת בסמלים ומסרים אסלאמיים – אוגוסט 1988
57. שמואלביץ אריה, המאבק על דמות המשטר באיראן בשנות 70 מכון שילוח, תל אביב 1979.
58. אלעזר צפירי, שטן גדול-שטן קטן. מהפכה ומילוט באיראן. הוצאת מעריב, תל אביב 2002
59. דוד מנשרי-הנדלמן בעבור ליאורה, איראן- אנטומיה של המהפכה, אוניברסיטת תל אביב – המרכז ללימודים איראניים.
60. אמנון נצר, יהודי איראן – מורשתם וזיקתם לארץ ישראל. הוצאת בית כורש, תל אביב 1988
61. ונציני ונה, איראן הורודה – דמוקרטיה האיסלאמית החלום האבוד, ספרית קו אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד 2009
62. רחמן חיים, פנינים מהשירה הפרסית, ההוצאה האקדמית, סדרת כתב, עורך ד"ר סולי שאהוור 2009
63. ירושלמי דוד, יהודי איראן – היסטוריה קהילה ותרבות, הוצאת בית התפוצות, 2000
64. פרופ' שאול שקד - שרה סורודי, ספרות עממית של יהודים דוברי פרסית יוצאי איראן, מרכז אסיה ואפגניסטן
65. חגאי רם, לקרוא איראן בישראל, מכון ון ליר והוצאת הקיבוץ המאוחד, 2006
66. משה אהרונוב ומאיר ליטבק, המזרח התיכון בימינו : איראן מקיסרות פרסית למהפכה אסלאמית, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2009
67. מאיר ליטבק (על אנטישמיות, הכחשת-שואה, מתוך "זמן איראן" בעריכת עוזי רבי, הוצאת קו אדום.
68. מאיר ליטבק, איראן וישראל – האיבה האידאולוגית ושורשיה <http://in.bgu.ac.il/bgi/iyunim/14/meirl.pdf>
69. אלדד פרדו, ישראל כמופת בעיני השמאל האיראני - <http://in.bgu.ac.il/bgi/iyunim/14/eldad.pdf>

68. Abrahams, Simin. Modern Persian: A Course-Book, RoutledgeCurzon, 2005.

69. Amuzegar, Hooshang. 'How to Speak Read and Write Persian, Ibex Publishers, 2nd edition, 2003

70. Farzad, Narguess. Teach Yourself Modern Persian, McGraw-Hill, 2004.

71. Thackston, W.M. An Introduction to Persian, Ibex Publishers, 3rd revised sub-edition, 2003.

72. Lambton, Ann K.S. Persian Grammar, Cambridge University Press, 2002.

73. Mace, John. Persian Grammar: For Reference and Revision, RoutledgeCurzon, 2002.

המאמרים המצוינים בסילבוס מצויים בריכוז מסמכים

<http://www.jumbomail.co.il/Downloads.aspx?sid=3473384358684F467255773D>

כהן, אברהם. "יהודי איראן והמפעל החינוכי של כל ישראל חברים", *פעמים*, 22 (תשמ"ה / 1985), ע"ע 93-127.

מזרחי, חנינא. "קהילות טהראן ואצפהאן", *מחניים*, קי"ד (1967), ע"ע 70-79.

מנשרי, דוד. "היהודים תחת המלוכה הפהלוית והרפובליקה האסלאמית", בתוך: סעדון חיים (עורך), *איראן*, ירושלים: מכון בן צבי, (תשס"ו / 2006), ע"ע 55-68.

סעדון, חיים (עורך), *איראן*, ירושלים: משרד החינוך, התרבות והספורט, המזכירות הפדגוגית, המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח, תשס"ו / 2005.

רם, חגי. "לא מזרח ולא מערב, לא חורבן ולא גאולה: הציונות ויהודי איראן", *תאוריה וביקורת*, 26 (2005), ע"ע 149-175.

6. נספחים

א. דוגמא למחווון לבדיקת עבודת חקר אישית/צוותית

הערכה	נושאים להתייחסות	קריטריון להערכה
רמה נמוכה : 0-1 רמה בינונית : 2-3 רמה גבוהה : 4-5	1. הגדרת הסוגיה המחקרית 2. חשיבות הסוגיה 3. הגדרת מטרות הפרויקט 4. תרומת הפרויקט	מבוא 5%
3-רמה נמוכה : 0 רמה בינונית : 4-7 רמה גבוהה : 8-10	סקירה תיאורטית-אינטגרטיבית, הכוללת התייחסות למאמרים רלבנטיים	סקירת ספרות 10%
5-רמה נמוכה : 0 רמה בינונית : 6-11 רמה גבוהה : 12-15	הפעלת כלי המחקר, איסוף הנתונים – כמותי/איכותי	חקר 15%
רמה נמוכה : 0-8 רמה בינונית : 9-19 רמה גבוהה : 20-25	הצגת ממצאים, ניתוח משמעויות ומסקנות מהממצאים	ניתוח 25%
רמה נמוכה : 0-8 רמה בינונית : 9-19 רמה גבוהה : 20-25	1. חיבור בין ממצאי המחקר לספרות תיאורטית רלבנטית 2. מסקנות יישומיות כולל עיגון של הממצאים בהלימה לספרות תיאורטית רלבנטית 3. חשיבה ביקורתית	דיון 25%

<p>3-רמה נמוכה : 0 רמה בינונית : 4-7 רמה גבוהה : 8-10</p>	<p>הצגת העבודה וממצאיה בפורום הכיתה או בכל פורום אחר שייקבע</p>	<p>הצגת העבודה בכיתה / הגנה 10%</p>
<p>רמה נמוכה : 0-1 רמה בינונית : 2-3 רמה גבוהה : 4-5</p>	<p>רשימת מקורות על פי כללי הציטוט</p>	<p>רשימת מקורות 5%</p>
<p>רמה נמוכה : 0-1 רמה בינונית : 2-3 רמה גבוהה : 4-5</p>	<p>הצגת רפלקציה אישית וקבוצתית</p>	<p>רפלקציה אישית / קבוצת 5%</p>

ב. דוגמא לדף צפייה לתלמיד

ייתן מבוא קצר על הסרט, על ידי המורה. במבוא יצינו שם הבמאי, תאריך הפקת הסרט וכיצד הוא מתקשר לתחום הלימוד במגמה.

לאחר מכן התלמידים יענו על השאלות שלהלן:

אנא התייחס לשאלות הבאות:

א. כללי (ניקוד: 24%)

1. איזו תמונה הרשימה אותך במיוחד במהלך הצפייה בסרט? (8%)

2. האם הזדהית עם אחת הדמויות – אם כן, כתוב עם איזו מהדמויות הזדהית ומדוע. אם לא – הסבר מה יצר את הריחוק בינך ובין הדמויות?

3. מה היו התכנים המרכזיים שהועברו אליך במהלך הצפייה בסרט? (8%)

ב. דת, מדינה ומנהגים באיראן (ניקוד: 28%) - בחלק זה התלמידים ישאלו שאלות באופן הרלבנטי לסרט.

1. כיצד באה לידי ביטוי בסרט זה, השפעת הדת על החברה באיראן? (14%)

לחילופין: כיצד באה לידי ביטוי בסרט זה, ההיררכיה במשפחה הפטריארכלית?

2. הצג והסבר כיצד האמונות הדתיות או לחלופין המנהגים, משפיעים ומניעים את הדמות הראשית בסרט? (14%)

ג. האישה האיראנית (ניקוד: 28%) - בחלק זה התלמידים ישאלו שאלות באופן הרלבנטי לסרט.

1. כיצד באה לידי ביטוי בסרט מעמדה של האישה האיראנית (או לחלופין: האישה האיראנית הגלותית)? (14%)

2. מה ניתן ללמוד על מעמד האישה באיראן, בעקבות הצפייה בסרט וממקורות נוספים? (14%)

ד. בהקשר לחומר הלימוד (ניקוד 20%)

1. ציין (זהה) והצג (פרט) שני מושגים/מונחים בפרסית, הקשורים לחומר הלימוד וקשורים לסרט.

דוגמא למחווון הצגת נושא בכיתה

ציון להצגה יינתן על פי המחווון המצורף:

נושא ההרצאה:		שם המרצה:
חלוקת הנקודות		
6	האם הפתיחה מתאימה?	מבנה ההרצאה 30%
6	האם צוין ההקשר הכללי?	
12	האם החומר נבנה בצורה רציפה והגיונית?	
6	האם היה סיכום מתאים להרצאה?	
15	דיוק במידע	תוכן ההרצאה 50%
15	היקף החומר	
20	רמת החומר	
3	שימוש בעזרים	דרך ההעברה 20%
3	בעל עניין למאזינים	
8	שומר על קשר עין עם המאזינים, אינו מקריא מהכתב	
3	משיב לשאלות או מגיב להערות	
3	עומד בלוח הזמנים	
100		סה"כ

נספח אוצר מילים

אוצר מילים בשפה הפרסית

<u>מילה</u>	<u>פירוש</u>
استاد	מרצה/פרופסור
اسم	שם
پدر	אב
پسر	בן, ילד, בחור
دانش	ידע
دانشمند	מלומד, משכיל (גם: מדען)
داور	שופט
درس	שיעור
دوست	חבר/ה
شهر	עיר
مادر	אם
مرد	איש, גבר
نام	שם
آره / بله	כן

האם	آيا
לא	تَه
או	يا
ב-	دَر
קל	آسان
נכון	دُرست
חשוב	مُهَم
הם/הן	أَنها
הוא/היא (בלי כבוד)	او/وی
הוא/היא (בכבוד), הם (ארכאי)	ایشان
את/ה (חברי)	تو
אתם/אתן, את/ה בכבוד	شما
אנחנו	ما
אני	من
כולם	همه
אח	برادر
מקום	جا

רפובליקה	جمهوری
בית	خانه
משפחה	خانواده / فامیل
סטודנט	دانشجو
בת, ילדה, בחורה	دختر
כפר	ده
מנהיג	رهبر
כפר	روستا
יו"ר, בוס	رئیس
נשיא	رئیس جمهور
שפה	زبان
אישה	زن
צפון	شمال
מדינה, ארץ	کشور
מילה	کلمه
איפה?	کجا؟
מ-	از

עם	با
בעבור, בשביל	برای
ל	به
בן/בת (מקום, דת)	اهل
רע	بد
הקודם	پیشین
טוב	خوب
יפה	زیبا
קשה	سخت
שם	آنجا
עכשיו	اکنون
עכשווי	کنونی
עכשיו	الآن
כאן	اینجا
עכשיו	حالا
עדיין	هنوز
היסטוריה, תאריך	تاریخ

לימוד	تدریس
אחות	خواهر
סיום	پایان
לסיים	پایان دادن
דת	دین
בעל (של אישה)	شوهر
ספר	کتاب
שיעור, כיתה	کلاس
שבוע	هفته
זמן	وقت
למה? ; מה פתאום?!	چرا
מה? איזה?	چه
גם	هم
אָפּל	ولی
כגון	از جمله
כמו	مثل
מקורי, עיקרי	اصلي

גדול	بزرگ
מעניין	جالب
אחר	دیگر
ותיק, עתיק, משכבר הימים	قدیمی
קטן	کوچک
קדוש	مقدس
בכלל (לא/שאלה)	اصلاً
מאוד	خیلی
עיר בירה	پایتخت
גשר	پل
עולם	جهان
רחוב (עם עצים)	خیابان
ים	دریا
לב	دل
עולם	دُنیا
תקופה	دوران
נהר	رودخانه

חיים	زندگی
כלב	سگ
תפוח	سیب
תרבות/מילון	فرهنگ
שכונה	محلہ
כיכר (בעיר)	میدان
פרי	میوه
מבט, דעה	نظر
לְדַעַת- (לדעתי, לדעתך וכו')	به نظر
כמו-כן	همچنین
על	روی
מעל	بر روی
זקן	پیر
צעיר	جوان
צהוב	زرد
רב, הרבה	زیاد
אדום	سُرخ

מתוק	شیرین
אדום	قرمز
מפורסם	مشهور
קרוב	نزدیک
כל ה-	تمام
טעות	اشتباه
דרום	جنوب
גברת	خانم
אלוהים	خدا
צבע	رنگ
ראש	سر
יד	دست
רגל	پا
אצבע	انگشت
ציפורן	ناخون
מזרח	شرق
מערב	غرب

קבוצה אתנית / עם	قوم – ج. اقوام
חתול	گربه
עם, אנשים	مردم
מרכז	مركز
מפה	نقشه
כי, מפני ש-	چون
למעשה, בעצם	در واقع
בעל איזו עבודה?	چه کاره؟
חילוני	سکولار
מְגֵן	گوناگون.
דת	مذهب
דתי	مذهبی
נוצרי	مسیحی
מוסלמי	مُسلمان
יהודי	یهودی
כל each	هر
סליחה	ببخشید،

יותר, רוב ה-	بیشتر
רק (גם : לבד, בודד)	تنها
בכל רחבי...	سراسر
חדר	اتاق/طاق
ילד/ה	بچه
כסף (אמצעי תשלום)	پول
מצב	حال
יום	روز
שעה	ساعت
ערב, לילה	شب
בוקר	صبح
צהריים	ظهر
חנות	فروشگاه
עבודה, מעשה, פעולה	کار
ספרייה	کتابخانه
מורה	معلم
איך?	چطور

איזה? which	כדאם?
מי?	כי?
מתי?	גי?
אחרי / לאחר	بعد+از
בגלל, בשביל	به+خاطر
חדש	جديد
שמח, מאושר	خوشحال
רחוק	دور
מרוצה מ-	راضی از
חכם	عاقل
היום	امروز
השנה	امسال
הערב	امشب
צהריים	ظهر
אחה"צ	بعد+از+ظهر
מחר	فردا
בערך, בסביבות	حدوداً

تقريباً	בערך, כמעט
پنجره	חלון
جمله	משפט
چراغ	מנורה
خودکار	עט כדורי
در	דלת
دفتر	מחברת, משרד
دیوار	קיר
شاگرد	תלמיד, מתלמד, שוליה
صندلی	כיסא
عكس	תמונה
مداد	עיפרון
میز	שולחן
شماره	מספר
قلم	עט/טוש/לורד
چند؟ / چند تا؟	כמה?
صفر	•

۱	یک
۲	دو do
۳	سه se
۴	چهار čahār
۵	پنج panj
۶	شش šeš
۷	هفت haft
۸	هشت hašt
۹	نُه noh
۱۰	ده dah
۲۰	بیست
۳۰	سی
۴۰	چهل
۵۰	پنجاه
۶۰	شصت
۷۰	هفتاد
۸۰	هشتاد

נוד	90
صد	100
دویست	200
سی صد	300
چهار صد	400
پانصد	500
شش صد	600
هفت صد	700
هشت صد	800
نه صد	900
هزار	1000
سیاه	שחור
سفید	לבן
داشتن (دار-)	to have
آب	מים
آخر هفته	סופ"ש
بازار	שוק

אדמה	زمین
חלב/אריה/ברז	شیر
מחיר	قیمت
אוכל	غذا
יום שישי	جمعه
שבת	شنبه
כמה יוצא?	چقدر می شود؟
כמובן	آلبنه
כחול	أبی
זול	ارزان
ירוק	سبز
יקר	گران (گران قیمت)
חם	گرم
קר	سرد
מועט, קצת	کم
הרבה	زیاد
שלשום	پَیروز

מחרתיים	پس فردا
אתמול	دیروز
אמש	دیشب
שנה	سال
למשל	مثلاً
התחלה	آغاز
אביב	بهار
סתיו	پاییز
קיץ	تابستان
המרה, שינוי	تبدیل
ישיבה	جلسه
שמש	خورشید
ממשלה, הממשל	دولت
חורף	زمستان
עונה (גם : פרק בספר)	فصل
חודש / ירח	ماه
לפני	پیش از

בין	میان = بین
יליד (שנה, מקום)	متولد
לדעת (ידע נרכש)	بلد بودن
(כמה) יוצא, הופך ל-	چند می شود
אחרון (לגמרי), סוף	آخر
מהפכה	انقلاب
סוף	پایان
מפלגה	حزب (ج. احزاب)
בית ספר	مدرسه
חוק	قانون
אֶת X	X را
לאחר / אחרי	پس از / بعد از
מדיני, פוליטי	سیاسی
לבוא	آمدن
לשאול	پرسیدن (پرس-)
לעזוב	ترک کردن
לקרוא, לשיר, ללמוד (להתפלל)	خواندن (خوان-)

לראות	דיدن (بین-).
להגיע	رسیدن (رس-)
ללכת	رَفْتَن (رَو-)
להפוך ל-	شُدَن (شو-).
להשתתף ב-	شیرکت کردن- در
לעשות (בעיקר בפעלים מורכבים)	کردَن (کُن-)
לומר	گفتن (گو-)
לכתוב	نوشتن (نویس-)
אחר כך	سپس = بعد = بعداً
חמה – חום השמש	آفتاب
חגיגה	جشن
זמן = وقت	زمان
ארוחת ערב	شام
סיפור	قصه
עיתון	روزنامه
שיחה	گفتگو
מכתב	نامه

چقدر	כמה (כמות)?
چهار	איזה מעשה, איזו עבודה, מה (אתה עושה)?
نیم	חצי
اول	ראשון
بلند	גבוה
گذشته	שעבר (גם זמן עבר)
بهتر	טוב יותר
پس دادن (پس ده)	להחזיר
حرف زدن (حرف زن)	לדבר, לשוחח
خریدن (خَر-)	לקנות
خوردن (خُور-)	לאכול
دوست داشتن (دوست دار)	לאהוב
زَدَن (زَن-)	להכות
زندگی کردن (زندگی کن)	לחיות
ساختن (ساز-)	לבנות
مخصوصاً	במיוחד
معمولاً	בדרך כלל

כאשר	وقتی که
מקור	اصل
רופא(ה)	پزشک
מקצוע	حرفه
רואה/ת חשבון	حساب دار
עקרת בית	خانه دار
זמרת(ת)	خواننده
עיסוק, תעסוקה	شغل
פקיד(ה)	کارمند
ספרן/נית	کتاب دار
מנהל(ת)	مدیر
מזכיר(ה)	مُنشی
אורח(ת)	مهمان
דיילת	مهمان دار
מהנדס(ת)	مهندس
סופר(ת)	نویسنده
משורר	شاعر

همسر	زن یا شوهر
وکیل	עו"ד
مرسی / ممنون	תודה
مُطْمِئِن	בטוח
آواز خواندن (آواز خوان)	לשיר
فکر کردن (فکر کن)	לחשוב
فعلاً	בינתיים
متأسفانه	למרבה הצער
روشنفکر	נאור אינטליגנט
דין	דת
دینی	דתי
پس از	לאחר
بعد از	לאחר
قبل از	לפני
اجازه	רשות
موافقت	הסכמה
درخواست	בקשה/דרישה/ עתירה

תפילה	نماز
מקצוע/תחום	رشته
קובץ (סיפורים/שירים)	مجموعه
מלבד	به جز
מדע	علوم
המשטרה החשאית באיראן בתקופת השאה	ساواک
סיבה	دلیل
נקודת מבט	دیدگاه - Point of View
מתרגם	مترجم
להיוולד	به دنیا آمدن (به دنیا آی)
לסיים	تمام کردن (تمام کن)
להתחיל	شروع کردن (شروع کن)
להרשות	اجازه دادن (اجازه ده)
ללמוד	درس خواندن (درس خوان)
להסכים	موافقت کردن (موافقت کن)
לבקש/ לדרוש	درخواست کردن (درخواست کن)
להסתיר	پنهان کردن (پنهان کن)

להירשם	תָּבֵטַּת נָאם כְּרֹדֵן (תָּבֵטַּת נָאם כֵּן)
לשלוח	פֶּרֶסְטָדֵן (פֶּרֶסְט)
לחזור/לשוב	בִּרְגִישְׁתֵּן (בִּרְגֵרְד)
להתפלל	נְמָאז חְוָאנֵדֵן (נְמָאז חְוָאן)
לצאת לאור	מִנְתַּשֵּׁר שִׁדֵּן (מִנְתַּשֵּׁר שׁוֹ)
להוציא לאור	מִנְתַּשֵּׁר כְּרֹדֵן (מִנְתַּשֵּׁר כֵּן)
לכתוב	נֹוּשְׁתֵּן (נֹוּיֶס)
נפטר	דֶּר־גִּזְשֵׁת
לרצוח	בֶּה קְטֵל רֶסָאנֵדֵן (בֶּה קְטֵל רֶסָאן)
להדפיס	כְּאֵפ כְּרֹדֵן (כְּאֵפ כֵּן)
נישואין	אֶזְדוּאָךְ
לדעת	דָּאנְסְתֵן (דָּאן)
להינשא	אֶזְדוּאָךְ כְּרֹדֵן (אֶזְדוּאָךְ כֵּן)
גט	טָלָאָךְ
להתגרש	טָלָאָךְ גֶּרְפֵּתֵן (טָלָאָךְ גֵּיֶר)
דף	וֶרְק
נייר	כָּאָעֵז

מדבר	דشت
מטוס	הואימה
גינת ירק	באג
תרבות	פרהנג
גיל	סן
גן ילדים	קודקסטן
בית ספר יסודי	דיבסטן
תיכון	דיבירסטן
אוניברסיטה	דانشגה
בית ספר	מדרס
להסכים	מואף שדן (מואף שו)
אליל – עבודה זרה	בט
עבודת אלילים	בט פרستی
תפילה	נמאז
מדע	עלום
מדעי הדת	עלום דיני
מוסיקה	מוסיפי

מادر بزرگ	סבתא
پدر بزرگ	סבא
مقاله	כתבה
داستان	סיפור
اجتماع	חברה
اجتماعی	חברתי
خرید	קניה
خرید کردن (خرید کن)	לקנות
بلیط	כרטיס
کلیک کردن (کلیک کن)	להקליק
لذت	עונג
لذت بردن (لذت بر)	להתענג
سال	שנה
سال میلادی	שנת מולד (מספירת הנוצרים - מולד ישו)
سال شمسی	שנת שמש - ספירת הנוצרים
سال قمری	שנת ירח - ספירת המוסלמים

ידוע	معروف
ידוע כ... ..	معروف به
עד	گواه
ספרות	ادبیات
מילה	لغت
קוראן	قرآن
רוחני – סופי	عرفان
יצירה	آثار
מחשבה	اندیشه
אנושות	بشر
אדם	آدم
בני אדם	بنی آدم
בית בשיר	بیت
משחק	بازی
קבוצה במשחק	تیم
נצחון	بُرد
הפסד	باخت

לנצח	بُردن
להפסיד	باختن
ציון	امتیاز
פרח/ שער במשחק	گل
שוויון	مساوی
ללמוד	آموختن